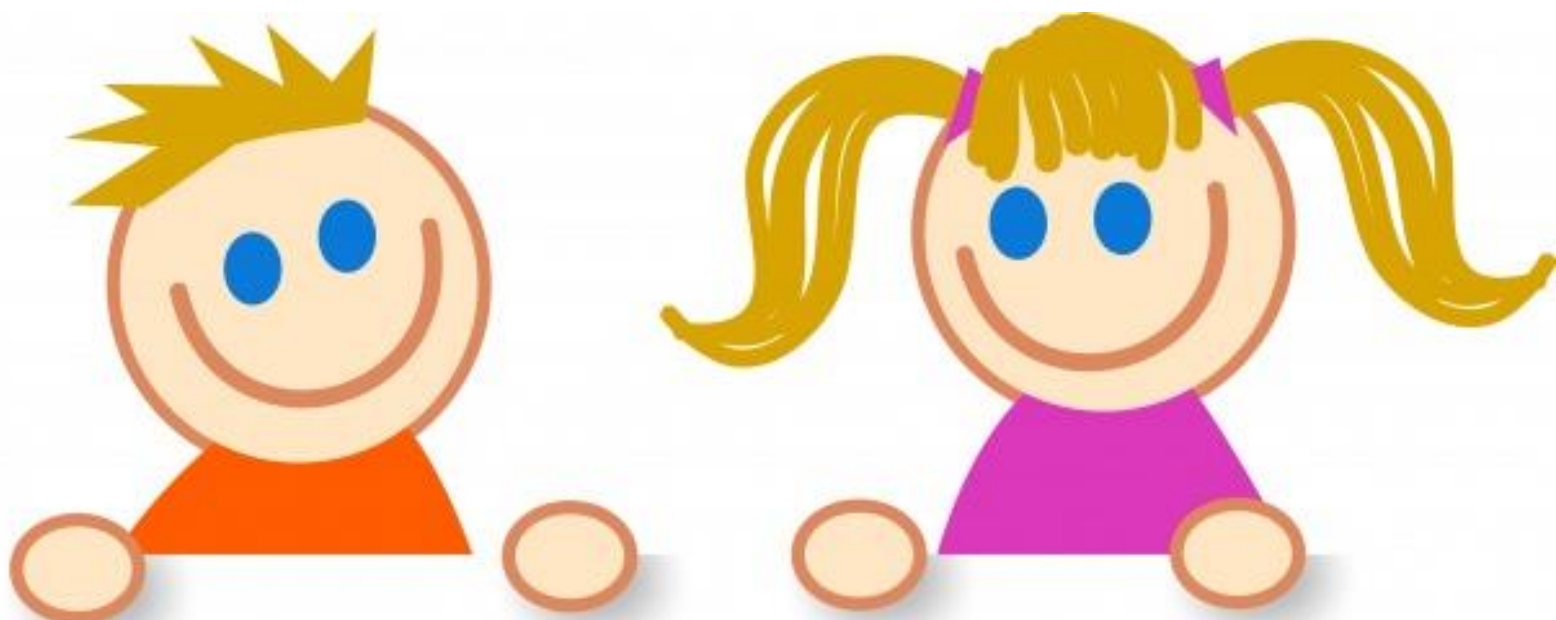
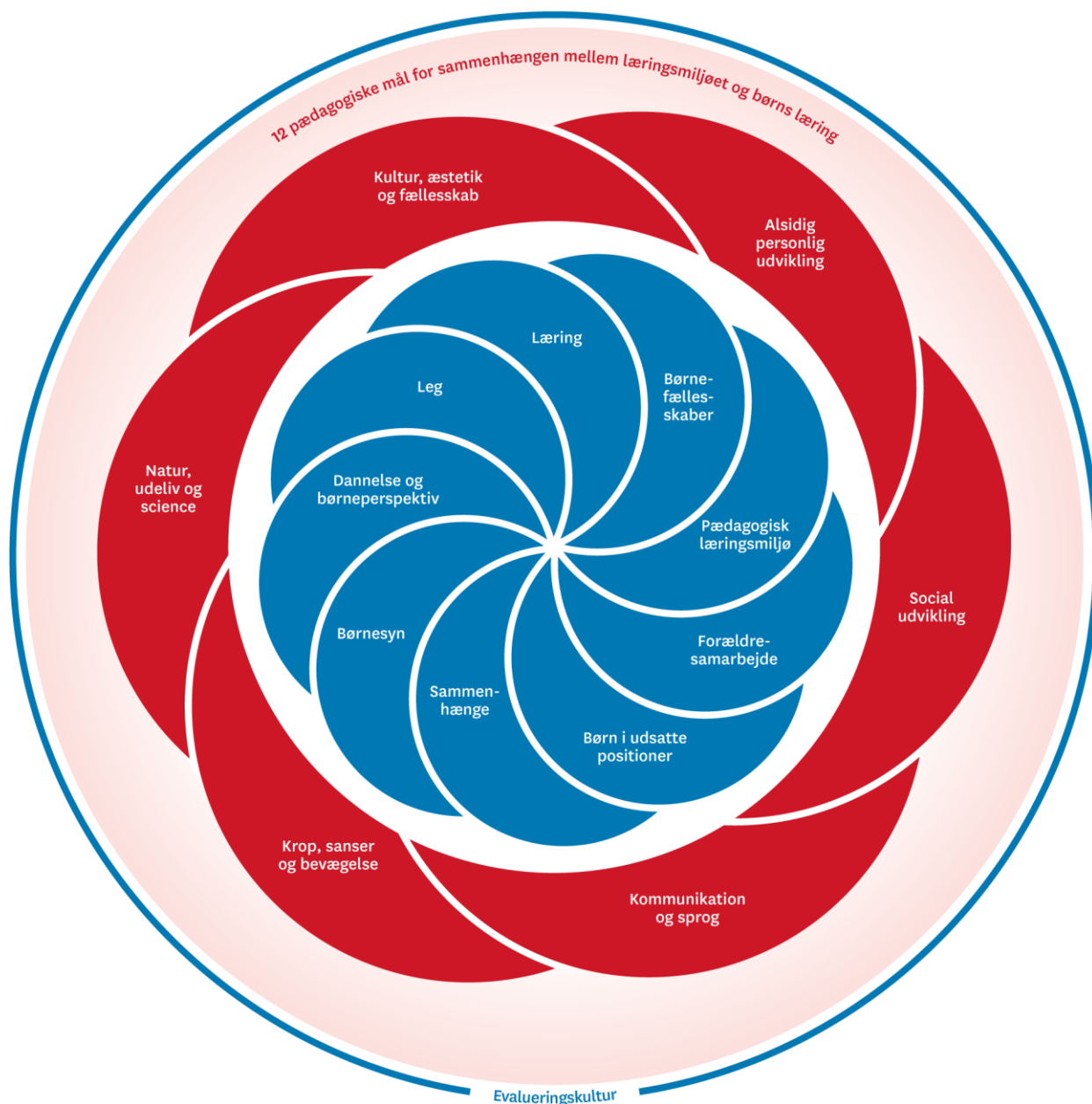

Pædagogisk læreplan for Torpgårdens Børnehus August 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede

formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor hen-

vises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Torpgårdens Børnehus er et større aldersintegreret børnehus beliggende i Herfølge ikke langt fra bibliotek og skov. I huset kan gå op til 106 børn i alderen 0-6 år. Dertil er vi 27 medarbejdere og et aktivt forældrekontaktudvalg. Vi er en del af område syd/Ejby, hvor der er en områdeleder og en fælles bestyrelse.

Selve dagtilbuddet ligger på to matrikler ved siden af hinanden. Med to legepladser og et fælles grønt areal med bålhytte, træer og motorikbane.

Vores fire stuer i vuggestuen er aldersintegrerede. Det betyder at børnene går på den samme stue fra de starter til de skal i børnehave. Vi er organiseret på denne måde da vi ved, at det er afgørende for børnenes trivsel og udvikling at skabe tætte- og trygge relationer. En stærk tilknytning til stuen i form af det pædagogiske personale, de øvrige børn, de fysiske rammer og genkendelige rutiner er helt centralt. Børnene får med denne organisering også mulighed for at spejle sig i hinanden på tværs af alder. Vi arbejder i læringsmiljøer på tværs af stuerne alt efter børnenes udvikling og interesser, og børnene kender således hinanden og de voksne i hele huset.

Vores tre stuer i børnehaven er organiseret således på 3 stuer. De små børn kan spejle sig i de lidt større børn, og hvor de større børn kan drage omsorg og lære fra sig overfor de små. Vi prioriterer at have en stor børnsgruppe hvor børnene det sidste år af børnehavetiden samles på tværs af stuerne fra september til april. Dette gør de 1-2 gange om ugen, hvoraf den ene af gangene går turen til springcentret.

Dagtilbud i Køge Kommune bygger på både et lovmæssigt og værdimæssigt grundlag. Det betyder konkret, at den pædagogiske praksis sker inden for rammerne af Dagtilbudsstrategien for Køge Kommune 2018¹, samt dagtilbudsloven, herunder den nye styrkede læreplan². Som en del af implementeringen af Dagtilbudsstrategien for Køge Kommune har området syd/Ejby defineret en kerneydelse som det fælles overordnede formål;

I Område Syd og Ejby er vi medskabere af det gode børneliv i partnerskab med forældrene, med udgangspunkt i en forskningsinformeret praksis om børns, trivsel, udvikling, legende læring, og dannelse.

Torpgårdens profil

Torpgårdens Børnehus er en Sprog- og bevægelsesinstitution. Profilen har til formål at sætte retning for en pædagogisk praksis, der skal understøtte børnenes udvikling generelt og med ekstra fokus på de sproglige og motoriske kompetencer.

De tidlige sproglige kompetencer er vigtige i forhold til senere læring og har dermed betydning for barnets udvikling af færdigheder i skolen og i livet generelt.

Forskning viser at der er store forskel på børns sproglige kompetencer, og at dagtilbuddet, ved at styrke de sproglige indsatser, kan medvirke til at skabe lige læringschancer for alle børn. Dette arbejde vil vi gerne bidrage til. Konkret, betyder det at sprog og bevægelse er en integreret del af vores hverdag på flere måder.

De pædagogiske rammer for arbejdet med Sprog- og Bevægelse

- Vores arbejde med sprog og bevægelse afspejler først og fremmest et læringssyn, hvor barnets sprogtilgængelighed i høj grad ikke kun handler om det verbale sprog, men også om det kropslige og sanselige sprog. Barnet er i sin krop! Når sproget skal læres, så bliver det dét ved at *gøres*. Når barnet øver sig, gentager, lytter, og er aktiv med hele kroppen, så kommer det. Dette læringssyn skal komme til udtryk igennem hele dagen, i både rutiner, aktiviteter og leg.

- Vores arbejde med sprog og bevægelse handler også om måden vi er sammen på. Den gode nære relation er forudsætningen for al pædagogisk arbejde og indhold. Dét at sætte ord på og samtale om en fælles opmærksomhed, og dét at barnet er aktivt deltagende er grundlaget for al samspil og interaktion igennem vores rutiner og aktiviteter.

- Vores fokus på sprog- og bevægelse betyder også at børnene får mulighed for at fordybe sig og tilegne sig viden og færdigheder der relaterer sig til direkte til vores profil. Vi arbejder således med forskellige sprog og bevægelsestemaer hen over året. Det kan fx være følelser, sanser, den fysiske krop, fortællingen, sang, rim og remser mm.

De fysiske og organisatoriske rammer for arbejdet med Sprog- og Bevægelse

Vores profil er tydelig i vores fællesrum, som begge er indrettet til motorikrum. Hver stue har fællesrummet mindst en dag om ugen, hvor de laver motorikbaner med fokus på de 18 grundbevægelser. Her laver vi også fællessamlinger med sang og dans.

Vores legeplads er stor og med rig mulighed for at udfolde sig fysisk. Vi har blandt andet klatretæer, klatrestativer, koldbøttestang, gynger, cykelområde og et grønt område med motorikbane. Vi ønsker os et boldområde i børnehaven, med et underlag så der kan spilles basket, fodbold og andre boldlege.

¹ Link til dagtilbudsstrategien

² Link til hovedpublikation

På vores legeplads må man udfordre sig selv fysisk. Dvs. at vi fx tillader at børnene kravler op på legehusets tag og rutter ned. Vi vurderer altid om det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt, og begrundet altid vores valg ud fra børnenes perspektiv. Tænk sig en motorisk styrke barnet træner ved at kravle op på taget – og tænk en følelse af mestring og succes når det lykkes første gang!

Det udendørs læringsmiljø bruges derudover til at lege bevægelseslege med børnene. Der løbes stafet, fangeleg, ståtrold, pustes sæbebobler, leges med faldskærm, laves motorikbaner osv. Vi bruger også nærområdet til morgenløb, gåture til fx biblioteket eller nissebjerget og skovture.

Vores storbørnsgruppe går i springcentret en gang om ugen. Dette er en begivenhed børnene elsker. I springcentret er der uddannede gymnastikundervisere der i samarbejde med det pædagogiske personale, understøtter børnenes deltagelse og udvikling.

I de fysiske rammer understøtter vi børnenes sproglige udvikling via elementer som billeder og skrevne ord. Vi arbejder med visualiseringer af lege-og læringsmiljøerne på både stuer, i fællesrummene og udendørs. Det gør vi fordi vi ved at konkrete og forudsigelighed er vigtige for børnenes forståelse, og oplevelse af mestring og deltagelse. Det skaber overblik og struktur som gør det lettere for børnene selv at navigere i lege- og læringsmiljøerne som de har lyst.

Når vi arbejder med et bestemt emne, så arbejder vi med fokusord. Det gør vi både i vuggestue og børnehave. Nogle kan måske tænke at bogstaverne ikke betyder noget i vuggestuen. Men det gør de. De er med til at inddrage og opfordre forældrene til at samtale med børnene om de billeder og det tema vi arbejder med. På den måde bliver temaet ikke kun til i en fælles opmærksomhed mellem det pædagogiske personale og børnene, men også med forældrene.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesynet i Torpgården

I Torpgårdens Børnehus har vi et anerkendende børnesyn, hvor vi lytter til børnene og altid er nysgerrige på den gode intention. Vi ser børnene som kompetente og giver dem plads og rum til at være børn – til at lege og udfordre sig selv og hinanden. Vi lægger meget vægt på at give børnene den opmærksomhed og omsorg de har brug for, om det er at blive mødt med et kærligt blik, at blive trøstet, at holde i hånden for en tid, eller blive holdt om og sidde på skødet.

Børnesynet i praksis

Eksempel fra vuggestuen:

"Børnene i vuggestuen er på legepladsen ved højen. En voksen kalder på børnene, at de skal ind i garderoben for at tage deres overtøj af. Alle børn går ind til garderoben, men der mangler to børn. En voksen går rundt på legepladsen for at finde dem og kalder på dem. De svarer "vi gemmer os". De er gået ind i "skoven" og har lavet deres egen hule, hvor de undersøger jorden for dyr og blade. Efter lidt tid går de med ind og de spiser frokost. Efterfølgende bliver der læst og snakket om bogen "Kaj er væk", hvor de to børn fortæller at de havde fundet sig en hule, da de var på legepladsen. Pædagogen spørger ind til hvor de gemte sig og de svarer "vi var i en hule"."

Pædagogen giver i ovenstående eksempel de to drenge, tid og ro til at følge deres lyst til at lege og gemme sig i hulen, selvom der var mad. Pædagogen ved godt at drengene har gang i en god leg og har tillid til at drengene nok skal komme. Hun understøtter her deres oplevelse af at være selvstændige individer med ret til leg og medbestemmelse. Drengene går med ind for de vil jo gerne spise. De skulle bare lige lege 'færdig'. Børnene understøttes som kompetente og selvstændige. Pædagogen følger drengenes spor videre ind i samtalen under maden. Her bliver det at "gemme sig" forstærket via den valgte bog, og børnene sætter ord på deres handlinger fra tidligere. Pædagogen hjælper til at børnene sætter flere ord på, og de får mulighed for at beskrive deres leg ude i hulen - hvad de havde undersøgt og eksperimenteret med.

Eksempel fra børnehaven:

"En gruppe drenge bestående af to 4-årige og en dreng på knap 3,5 år har gang i en hoppeleg fra en lille afsats på legepladsen. De hopper med stor begejstring og en af de større drenge falder og slår sine knæ. En voksen ser faldet og sætter sig med drengen og siger trøstende "øv hvor ærgerligt. Jeg kunne se du faldt lige midt i en sjov leg. Er du okay?". Drengen viser ved at nikke nej at han ikke er helt klar igen og sidder lidt ved den voksne. Efter lidt tid spørger den voksne, om drengene ikke vil vise hvordan de hopper og det sætter gang i drengen, som trods sine små skader hopper igen med stor begejstring. Den yngste i gruppen prøver sit bedste at følge med de andres tempo. Drengene er glade for at den voksne ser når de hopper og den voksne følger drengene med et anerkendende blik og kan mærke hvordan deres energi stiger. Den voksne spørger drengene om de kunne tænke sig at gå med til forhindringsbanen hvor der også er stillet et bordebenkesæt op. Drengene følger med den voksne og når de kommer igennem forhindringsbanen, slutter de af med at hoppe fra bordet der står tæt ved. Den yngste dreng hopper dog ikke fra bordkanten som de andre og ser en smule trist ud. Den voksne tilbyder drengen en hånd at holde i og sammen tæller de ned fra 3 og drengen hopper fra bordet som de andre. Efter en masse omgange på banen og med en hjælpende hånd oplever den voksne at drengene bliver mere sikre i deres hop."

Den voksne er nærværende om børnene og drager omsorg om barnet der slår sig. Hun vedligeholder barnets lyst til at udfordre sine kompetencer gennem hoppeleg på trods af skaden. Da drengene viser stor

begejstring ved at hoppe udfordrer den voksne dem ved at tage dem til forhindringsbanen der afsluttes med hop fra et højere objekt. Her har en af drengene brug for den voksne til at støtte sig op af. Ved at tilbyde ham en hånd, skaber hun her tryghed og møder barnet med en positiv forventning om at han godt kan. Drengen oplever mestring og beholder samtidig sin plads i legen. Den voksne kan ud fra denne oplevelse følge børnenes spor og planlægge flere forløb, hvor drengene bliver udfordret og kan udvikle sig i et meningsfuldt læringsmiljø, der udspringer af deres egne lege og relationer.

Dannelse i Torpgården

Dannelse hos os, handler både om sociale normer, kulturel dannelse, demokratisk dannelse og personlig dannelse. For alle børn og familier gælder det at vi spørger ind til barnets baggrund og familiære forhold. Dette for at vi kan bakke op og støtte op om det individuelle barn.

Den sociale dannelse betyder at vi interesserer os for hinanden, vi lærer at lytte til andre, og vi giver plads til at alle bliver hørt. Det handler også om de normer vi har i, samfundet. Det er for eksempel almen bordskik. Børnene lærer at dække bord. Vi siger velbekomme, og tak for mad.

Vi øver køkultur. På ture ud af huset træner vi trafiksikkerhed, vi trækker tilbage i bussen, og bruger små stemmer, for at lærer at der skal være plads til og rart for alle at være. Vi holder os til højre så vi giver plads til vores medborgere. Vi siger godmorgen og farvel samt spørger hinanden hvordan vi har det. Vi spørger ind til barnets fritid, interesse i livet uden for institutionen. Vi husker hvad barnet skal i fritiden, så vi kan spørge ind til det dagen efter.

Den kulturelle dannelse handler om at vi understøtter en forståelse for børnenes forskelligheder og åbner op for mangfoldighed. Vi har et samarbejde med biblioteket, så når vi starter et nyt emne, kan vi gå på biblioteket, og lade børnene selv vælge de bøger de gerne vil arbejde med omkring et givent emne. Vi bruger det især i forhold til diverse traditioner som for eksempel julen.

Den demokratiske dannelse handler om at føle sig hørt og respekteret. Når vi siger fra, siger vi fra. For de større børn bruger vi afstemning og dialog til at kunne inddrage børnenes meninger i fællesskabet i forhold til beslutningstagning. Vi bruger også håndtegn til at evaluere på aktiviteter. På den måde har børnene en mulighed for at ytre deres mening omkring en given aktivitet så personalet kan regulere i aktiviteten.

Den personlige dannelse handler om, at understøtte barnets rejse i at finde ud af hvad barnet kan lide og interesserer sig for. Vi præsenterer børnene for forskellige læringsrum, som de kan opdage nye interesser i. Vi giver plads til fordybelse når noget virkelig fanger. Vi kan oplever forældre stille sig undrende overfor at deres børn vælger den samme aktivitet. Det pædagogiske argument i dette er at børnenes interesse for en aktivitet kan vokse med fordybelsen. Her kan vi stimulere og udfordre barnet i nogle rammer som barnet personligt finder interessant, samtidig med at vi er opmærksomme på at give børnene et kærligt skub hvis det er fordi at barnet ikke har modet til at afprøve nye aktiviteter. Et eksempel kan være perleplader. Børnene laver motiver af noget de interesserer sig for, deres evner for dette vokser og vi kan finde sværere og sværere motiver. Børnene kan selv vælge emnet de arbejder med og så supplerer vi fra internettet. Vi googler med børnene, så vi kan øge viden hos både børn og personale. Ved at bruge google introducere vi også børnene for digital dannelse. Altså den del hvor vi bruger internettet til at finde information. Vi gør børnene opmærksomme på at det er de voksne der googler, og taler sikker færdsel på internettet.

Dannelse i praksis

Eksempel fra vuggestuen:

"Vi er i vuggestuens fællesrum. De voksne har som overordnet mål at arbejde med børnenes balance. Personalet har på forhånd lavet en bane med bomme og gynger som vi skal lege på. Det stiller krav til børnene om at vente på tur.

En dreng på knap 2 år gider ikke at vente på tur og er svær at fastholde både når vi venter på tur men også på banen. Han løber væk.

En pige begynder nu også at løbe væk. Pigen og drengen kigger på hinanden og griner og sætter en løbeleg i gang. En voksen forsøger at guide dem på plads i aktiviteten men det er svært. Pigen og drengen løber igen. Og nu løber en anden dreng med. De tre børn følger hinanden og griner meget. Det skaber uro i den ellers planlagte "balance-aktivitet". De voksne bliver enige om at se på børnene, se børneperspektivet og vælger at gå i børnenes spor. Fjerner banen, sætter forhindringer op som børnene skal løbe uden om og begynder at løbe med børnene. Alle børn opfordres til at løbe med. Vi løber og løber, stærkere og stærkere og børnene griner, ser på hinanden, skifter retning og løber videre sammen og hver for sig."

I ovenstående eksempel ser, hører, forstår og anerkender personalet at børnene havde lyst og brug for noget andet end det planlagte. Børnene får medbestemmelse på hvordan dagen i fællesrummet skal være. Personalet ændrer hurtigt rummet til at være en anden bane som børnene alligevel kan udfordre deres balance i og børnene var meget glade. Der opstod en masse samspil og leg børnene i mellem. At gå i børnenes spor skabte også gode muligheder for at inkludere de børn i fællesskabet som har det svært med de meget styrede og strukturerede aktiviteter. Det styrker barnets selvværd at opleve medbestemmelse og at være aktør i eget liv.

Eksempel fra børnehaven:

"I børnehaven har personalet i samråd med FKU besluttet, at alle børn i løbet af dagen skal tilbydes afslapning. I storbørnsgruppen blev alle børn informeret omkring det nye tiltag og herefter blev børnene præsenteret for forskellige muligheder. Børnene startede med at kaste alle deres ideer i luften. Børnene kom med mange forskellige bud. Læse bøger, højtlesning, lydbånd, musik mm. Efterfølgende blev børnene stillet overfor en afstemning og flertallet bestemte. Vi lavede et håndtegn for højtlesning og et anden for lydbånd. Åben og lukket hånd. På den måde kunne børnene tilkendegive deres stemme. Samme gjorde sig gældende i forhold til i hvilket tidsrum børnene syntes de ville have afslapning. Børnene stemte på KL 14 når de kom ind fra legepladsen."

Ovenstående situation er et eksempel på en af de måder vi inviterer børnene til at være aktivt deltagende i en demokratisk proces i børnehaven. Processen er afstemt ud fra børnenes alder. En forælder fortæller efterfølgende hvordan hendes datter har forslået samme metode i hjemmet omkring hvilken aftensmad de skulle have. Barnet har taget den demokratiske proces til sig.

Børneperspektivet i Torpgården

Børneperspektivet er helt centralt igennem vores pædagogiske hverdag. Det betyder både at vi anerkender og ser børnenes perspektiv i de små situationer i hverdagen, og også at vi inddrager børnene i den mere overordnede didaktiske planlægning og indretning af vores fysiske rammer. Vi er nysgerrige på børnenes egen fortælling. Vi følger børnenes spor, lyst og intentioner, og skaber på den måde grundlag for at barnets selv kan være med til at skabe sin egen læring.

Vi bruger ofte den vending, at alle børn skal føle sig set, hørt og forstået. For de små børn gælder det at det i høj grad er os som pædagogisk personale der fortolker børnenes behov og intentioner. Vi kigger på børnenes kropssprog, og er nysgerrige på de helt små signaler som børnene udtrykker. Vi kender det enkelte barns interesser og ved hvor vi skal understøtte zonen for nærmeste udvikling. Jo ældre børnene bliver, desto bedre kan de give deres egen mening til kende gennem sproget, tegninger mm.

Børneperspektivet i praksis

"Vi er i fælles rummet og danser. De voksne har valgt at vi synger og danser sange fra Popsi og Krelle som børnene kender fra TV. Sange med motoriske udfordringer.

En dreng på knap to år gider ikke at være med og går væk og kigger på sig selv i det store spejl på væggen. Han begynder at danse selv. Han spiller luft guitar og kaster hovedet frem og tilbage imens. Pædagogen ser det går hen til drengen og danser med. Drengen griner og danser endnu mere. De andre voksne kommer til og vi inddrager de andre børn og pludselig spiller vi alle luftguitar. Drengen kigger på pædagogen og siger far. Pædagogen spørger "danser far og dig sådan derhjemme?" Drengen siger "ja". Bagefter vil drengen gerne danse til Popsi og Krelle."

Her tager pædagogen afsæt i børnenes perspektiv. Hun ser, hører og forstår hvor det enkelte barn er lige nu. Hun ser MED barnet. Hun involverer sig og inddrager børnenes perspektiv i aktiviteterne og lader børnene være medbestemmende i egen hverdag.

Eksempel fra børnehaven:

"En pige sidder i sandkassen og har gang i et graveprojekt, da en dreng pludselig kommer over og tager skovlen ud af pigens hænder med et hurtigt ryk. Pigen bliver tydelig ked af det og råber "Nej! Det er min skovl!" men dette virker ikke til at have en effekt. En voksen der har overværet situationen, kommer over og sætter sig og spørger drengen: "kunne du også godt tænke dig en skovl? Dette nikker drengen ja til. Den voksne får drengen til at aflevere pigens skovl igen og sætter ord på og viser, at pigen blev ked af det. Hertil fortæller han pigen at drengen måske bare var interesseret i legen hun er i gang med og spørger om hun vil hjælpe ham med at finde en anden skovl. Pigen siger nej og den voksne tager i stedet hjælpeopgaven på sig og finder en skovl til drengen."

Den voksne forstår barnets initiativ og understøtter barnets nonverbale kommunikation ved at sætte ord på barnets handlinger samt det andet barns perspektiv. Den voksne fremhæver den gode intention bag en handling som ellers hurtigt kunne være fortolket som negativ. Pædagogen formår at gøre sådan at begge børn føler sig set, hørt og forstået.

Legen i Torpgården

Børns lege skal have plads og respekteres. For os er det helt centralt at børnene har plads til selvorganiserede lege og venskaber, samtidig med at vi tager ansvar for at alle børn har nogen at lege med. Vi er nysgerrige på børnenes hjemmeliv og erfaringer, så vi kan bruge disse som redskaber til at understøtte deres fælles leg.

I Torpgården ser vi det som en vigtig del af vores opgave at understøtte alle børn i udviklingen af evnen til at lege. Vi viser børnene at vi har lyst til at lege med dem, og at vi er tilgængelige med en hjælpende hånd, hvis det er dét, der er brug for. På den måde føler børnene at vi vil dem, og er der for dem. Konkret gør vi det ved at observere og være der hvis børnene har behov for hjælp til fx at løse en konflikt eller at byde ind med nye elementer til legen, hvis den er ved at gå i stå. Vi sætter legemiljøer op med rekvisitter, og deltager med en rolle i legen, hvor der er behov for det. I fagsprog kalder vi det at gå bagved, ved siden af og foran i legen. Det er vores faglige skøn hvad det er der er brug for, hvornår.

Igennem dagen er der tid og rum til at børnene selv kan finde på lege, men børnene indgår også i legegrupper, hvor vi ud fra pædagogiske overvejelser omkring det enkelte barn og fællesskabet, sætter en bestemt ramme om legerelationerne. Vi sætter også forskellige miljøer op som er tydelige og til rådighed for børnene, og hvor børnene dermed selv kan mærke og vælge hvad de har lyst til. Vi forslår også bestemte lege som en mere styret aktivitet, hvor vi er deltagende. Her sørger vi for at alle er med, vi får indsigt i børnenes fantasi, sociale udvikling og interesser og har også mulighed for at arbejde målrettet med børnenes udvikling ud fra deres behov.

Legen i praksis

Eksempel fra vuggestuen:

"Tre små piger på 1 ½ år leger med dukker i dukke krogen. Pædagogen er med ved siden af. Hun benævner børnenes initiativer og gentager det som de siger. Pædagogen har lavet en ramme omkring legen. Hvert barn har fået en dukkeseng med dyne, en kop og en kande. Pigerne begynder at putte dukkerne i seng. De er meget optaget af at få dem puttet med dynen og en af pigerne A kysser sin dukke og ær den på kinden. Pædagogen siger " du putter hende og kysser hende" A smiler og nikker og gør det igen. De to andre piger kigger op og prøver nu også at ligge deres dukker i seng og kysser dem. Pædagogen siger " i putter også jeres dukker i seng og kysser dem. " Hvor er i søde " siger pæd. Pæd siger " skal dukkerne have en tår at drikke?" og viser dem kopperne. Straks tager A fat om koppen og sætter den op til sig egen mund. Pæd siger " tror du dukken er tørstig?" og peger på dukken. A fører koppen hen til dukkens mund. Imens får en af de andre piger øje på en banan, hun fører den op til øret og begynder at pludre og gå rundt med den. "Du taler lige i telefon" siger pædagogen og smiler."Ligesom mor?" siger pædagogen. Mor siger pigen og smiler."

Her et eksempel på hvordan pigerne i en leg inddrager og bearbejder deres virkelighed i legen. De leger med rollerne i familien. De spejler hinanden, og bruger deres erfaringer til at udvikle legen med. Pædagogen er deltagende og hjælper pigerne med at udvikle legen. De bruger også deres kreativitet til at skabe legen med. Banan – telefon. Det er det som legen kan.

Eksempel fra børnehaven:

"En børnegruppe leger ude ved institutionens grønne areal, da et barn pludselig finder en snegl med sneglehus. Børnene samles hurtigt omkring sneglen og en voksen sætter sig sammen med børnene og der opstår en dialog omkring smådyr og natur. De andre børn vil også have en snegl, så den voksne finder nogle forstørrelsesglas og nogle spande frem og går sammen med børnegruppen på sneglejagt, nu hvor børnenes interesse er faldet på emnet. Da der er fundet flere snegle og kigget efter sneglespor, samler den voksne børnene igen. Nu går dialogen med børnene videre og den voksne spørger "hvad mon sneglene spiser?" Et barn i gruppen udbryder "blade!" og straks igangsættes en leg, hvor der laves mad med forskellige blade og grønt til sneglene. Undervejs opstår der også en samtale mellem den voksne og børnene, om livretter og madlavning derhjemme. Da tiden nærmer sig frokost skal sneglene slippes ud i naturen igen. Ikke alle børn synes det er okay og vil gerne beholde sneglene i spandene. Den voksne går i dialog med børnene om det at have respekt for naturen og dyrelivet og spørger børnene, om de ikke så skulle lave nogle små sneglehoteller af grene og blade, så sneglene på den måde kan komme og gå som de vil. Denne ide godkender børnene og sammen bygger de små hoteller og slipper sneglene fri."

Ovenstående er et eksempel på hvordan børnenes spor bliver fulgt af den voksne, som gives muligheden for at lære børnene omkring natur og dyreliv. Børnene inddrages i vigtige roller da de er ansvarlige for at finde mad til sneglene og bygge huse til dem. Dette gøres igennem leg, hvor der samtidig bliver åbnet op for dialoger mellem børnene og den voksne. Der bliver skabt en rød tråd mellem institutionen og børnenes hjem i samtalen om madlavning og livretter. Børnene lærer at respektere dyrelivet og bliver igennem sneglejagten gjort opmærksomme på deres omverden i nye perspektiver. Legen bliver af den voksne styret sådan, at alle børnene kan deltage og bidrage til legen.

Læring i Torpgården

Læring sker hele dagen alle steder; i rutiner, voksenstyrede aktiviteter og børnenes egne lege de selv skaber. En forudsætning for at børnene har overskud til at lære nyt, er tillid og tryghed. Vi er meget bevidste

om at relationen kommer først. At indgå i relationer og samspil med andre er en forudsætning for barnets trivsel, udvikling og læring generelt. Som en del af vores profil har vi stor fokus på det tidlige samspil herunder øjenkontakten og turtagningen som en del af barnets kommunikative kompetencer. Vi gør meget ud af at forstå barnet hvor det er udviklingsmæssigt. Dette for at kunne være kærligt skubbende til næste udviklingszone. Alt nyt er svært, og vi skal støtte barnet så det tør. Børnenes motivation er grundlaget for deres læring. Vi er derfor nysgerrige sammen med børnene, eksperimenterende og legende når vi arbejder med børnenes læring.

Læring i praksis

Eksempel fra vuggestuen:

"Lille pige ligger på puslebordet. Hun pludrer og siger en masse lyde. Pædagogen smiler, tager kontakt og forsøger at efterligne lydene. Pigen griner og ligger og sparker begejstret. Hun siger lydene igen og det samme gør pædagogen.

Pædagogen og pigen har et samspil og et fællesskab om lydene som pigen siger.

Pædagogen begynder at klæde pigen af.

Hun siger "nu skal vi finde dine fødder" pigen smiler og pludrer.

"mon vi kan finde dine fødder?" siger pædagogen og kigger efter fødderne imens hun har kontakt med pigen.

Pædagogen fører langsomt hænderne ned til fødderne og tager fat i dem og siger "hov der var de jo, dine fødder" og smiler imens hun kigger på pigen.

Pædagogen holder fast i dem, viser dem til pigen og trykker dem lidt imens hun siger "her er dine fødder".

Pigen pludrer og smiler.

"Ja her er dine fødder" siger hun igen.

Hun tager strømperne af og viser igen pigen hendes fødder.

Så siger hun "nu skal vi finde din mave" og sådan fortsætter samspillet imellem pigen og pædagogen."

Her arbejdes der med fælles opmærksomhed, turtagning, ordforråd og sprogforståelse.

Undervejs bruger pædagogen sin mimik, lydlig stemmeføring og gestik til at forstørre hensigten.

Pædagogen bruger legen med kroppen som redskab til at skabe samspil og sproglig udvikling.

Eksempel fra børnehaven:

"I vores månedens tema havde vi om fortællinger, med billeder af historien for at gøre det visuelt for børnene. Billederne hang på væggen så de var tilgængelige hele tiden. Historien startede med at blive oplæst, og som dagene gik, blev børnene mere inddraget i fortællingen. Det blev gjort ved at børnene fik fordelt roller fra fortællingen og fik små replikker, ud fra hvilke rolle de havde. Den voksne hjalp børnene ved at være støttende og guidende, og hjalp med replikkerne så de følte sig trygge. Flere dage under frokost fik spise-gruppe 2 øje på billederne, og begyndte at snakke om ulven. Under spisningen førte de gode snakke, de fortalte og forklarede hvad en ulv sagde, hvordan den ser ud, og at den ville spise grisene og vælte husene. En eftermiddag kom den voksne ind på stuen, og så 2 drenge stå ved figureerne på væggen. Hun hørte dem fortælle historien for hinanden, med god mimik og lyd. De var begge med i fortællingen på skift."

Ovenstående er et eksempel på hvordan vi arbejder målrettet med børnenes læring ud fra et tema. I dette tilfælde "fortællinger". Pædagogen skaber tryghed hos børnene ved at have udvikle aktiviteten i takt med børnenes deltagelse og forståelse i aktiviteten. Læringsmiljøet der skabes om aktiviteten, er visuelt for børnene så det skaber sammenhæng mellem billeder og ord. Børnenes læring kan ses ved at børnene bruger ordene fra fortællingen i deres dialoger i andre sammenhænge, det kan ses ved at børnene genfortæller og spiller rollerne på eget initiativ. De viser stort ejerskab over- og lyst til at bruge fortællingen.

Børnefællesskaber i Torpgården

I Torpgården skal alle børn have plads i et meningsfuldt og udviklende fællesskab. Vi gør meget ud af at børn og forældre mødes af institutionen og personalet, så de føler sig trygge, glade og betydningsfulde for fællesskabet. Vi ser det som vores opgave at alle børn får muligheden for at danne sociale relationer og venskaber. Vi inddrager børnene meget som muligt i hverdagens rutiner, så de opleve sig ansvarsfulde og vigtige for fællesskabet. Børnenes opmærksomhed på fællesskabet styrkes gennem vores pædagogiske aktiviteter og tiltag såsom samarbejdslege i samlingen, og legegrupper med fokus på den sociale udvikling. Vi arbejder både i store og mindre grupper. I storbørnsgruppen arbejder vi meget med fokus på at kunne indgå i det store fællesskab som gruppe. I vores samling er vi ofte i den store gruppe som stue, hvor vi har små grupper til leg eller øvrige styrede aktiviteter.

Fællesskaber er også at føle man har nogle gode venner. Venner kan sidde og spise sammen. Sove ved siden af hinanden eller ved at lege sammen bag den lukkede dør. At være en del af et fællesskab betyder også at man må lære at gå på kompromis og forhandle så der er plads til alle individer. Her viser vi børnene tillid og giver dem rum til at løse deres konflikter. Vi er der til at hjælpe og til at vise dem en forståelse af at der skal være plads til forskellige ønsker og behov.

Vi gør meget ud af at understøtte følelsen af et 'vi', med udgangspunkt i at vi alle er enkelte individer.

Børnefællesskaber i praksis

Eksempel fra vuggestuen:

"Vi har spist frokost og børnene er i gang med at tage tøjet af og gøre sig klar til middagsluren.

Vi er inddelt i grupper så alle børn er sammen med en voksen. Når alle børn er klar, samles vi og gør klar til at gå ned i liggehallen i VORES flok [på stuen]. Vi har en del at bære på og de voksne kan ikke bære det hele, så derfor spørger pædagogen et af de "store" børn "vil du bære kassen med vores tøj i?" Barnet kigger op og er lidt i tvivl om hvad hun mener. Pædagogen spørger igen og viser ham kassen. Hun giver kassen til barnet og vi begynder at gå. Pædagogen og barnet får øjenkontakt og pædagogen smiler og siger "det er dejligt at du vil hjælpe" barnet smiler, retter ryggen og går stolt afsted med kassen med deres tøj i. Dagen efter går barnet af sig selv hen til kassen og viser tegn til at ville bære kassen. Han tager kassen igen og går rank ned gennem gangene, kigger op og søger anerkendelsen fra pædagogen og pædagogen bekræfter betydningen af hans hjælp igen.

Et andet barn får nu ansvaret for posen med deres sutter og bamses/klude. Som dagene går og det hele gentager sig ser vi at de to børn kigger glade på hinanden imens den voksne siger "ja vi hjælper hinanden og det er så dejligt."

Det er dejligt. Denne lille fortælling bekræfter os i at dét at være en del af et fællesskab, at deltage i at tage ansvar for fællesskabet giver børnene en selvopfattelse af at være betydningsfuld og at have værdi i fællesskabet. At inddrage børnene i det praktiske på stuen giver selvværd og selvtillid.

Eksempel fra børnehaven:

"Det er tidlig morgen i institutionen og den voksne i børnehaven er ved at klargøre sin stue og sætte lidt morgenmad op på bordet. Nu kommer det første barn til børnehaven og den voksne smiler og siger "godmorgen. Hvor er det dejligt du er kommet", da barnet kommer ind på stuen. Herefter hilser den voksne også på barnets forælder. Der udveksles hurtige vigtige informationer om barnets morgen og barnet bliver afleveret og vinker farvel til forælderen sammen med den voksne. Da de er færdige med at vinke, spørger den voksne om barnet vil være med til at dække morgenbordet? Det vil barnet gerne og sammen får de gjort klar til at der kan spises morgenmad. Herefter ankommer et andet barn som også af den voksne bliver gjort opmærksom på, at det er dejligt at barnet er kommet til børnehaven. Nu fortæller den voksne om hvordan der er blevet dækket op til morgenmad og inddrager børnene i, hvilket legetøj de kunne tænke sig at der

tages frem. Børnene vælger dukkerne og efter de har spist lidt morgenmad, sætter de i gang i en rolleleg med dukkerne i legekøkkenet.”

Barnet og dets forælder føler sig velkommen i institutionen da de bliver mødt med et smil og tilhørende ”godmorgen”. Barnet bliver gjort opmærksom på at det er godt at det er mødt ind, da det er dejligt for den voksne og de børn der kommer. Ligeledes får forælderen afstemt med den voksne, om barnet har haft en god eller svær morgen, så der kan afleveres i en tryk og omsorgsfuld facon.

Barnet bliver herefter inddraget i morgenrutinerne får herigennem et medansvar for at alle der kommer tidligt kan få mad. Dette styrker barnets fællesskabsfølelse og eget billede af sig selv i sin omverden. Barnet hører til og er vigtig for dagens gang.

Den voksne for sidst sammensat de to første børn i en legerelation og giver børnene medbestemmelse for, hvad de gerne vil lege med. Dette styrker børnenes følelse af at, være en del af dagens struktur og beslutninger og de bliver sat i en position, der styrker deres demokratiske dannelse.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

De pædagogiske læringsmiljøer indgår i en hverdag som indeholder rutiner, voksenstyrede aktiviteter og lege som børnene selv skaber. I de pædagogiske læringsmiljøer igennem dagen har vi fokus på at fremme børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

Et trygt og positivt læringsmiljø

Omsorg er en vigtig del af læringsmiljøet igennem hele dagen. At gå i vuggestue og børnehave kan betragtes som et stykke arbejde på lige fod med når vi voksne går på arbejde. Børnene skal være væk fra mor og far, klar til at indgå i et større fællesskab, lege og deltage i aktiviteter. Alt sammen krav som kan være udfordringer hvis barnet lige er startet, er træt, eller bare har en øv-dag. Alle vores børn har behov for omsorg i løbet af dagen. Vi hjælper dem til at blive glad igen når de har været ked af det. Tryk når de har følt utryghed. Vi kalder det følelsesmæssig regulering. Når vi taler om læringsmiljøer mener vi derfor at det er vigtigt at fremhæve trygheden og omsorgen som en stor del af vores pædagogiske arbejde. Vi skal altid sørge for at skabe læringsmiljøer, hvor barnet mødes med glæde og hvor det kan få sit behov for tryghed og omsorg dækket. Når børn får den omsorg de har brug for, trives de. Dette er vores ultimative fokus før alt andet.

Hos os skaber vi tryghed ved at barnet er sammen med voksne som det har et positivt følelsesmæssigt bånd til, og på den måde er i sin "sikre base". Vi giver omsorg ved at være opmærksomme på at opfylde barnets behov, for eksempel giver det knus og trøster det, hvis det er ked af det. Vi hjælper til at blive glad igen ved fysisk kontakt (kram) samt mimik og gestik. Vi hjælper barnet til at finde ro (måske i en svær tid/periode) ved at give massage eller dybe tryk. Vi viser børnene opmærksomhed og omsorg ved at være sammen om en fælles opmærksomhed f.eks. sidde at lege med LEGO på gulvet. Vi sørger for at give hvert enkelt barn en-til-en kontakt ved puslebordet/badeværelset, hvor der er tid og mulighed for fordybelse til det enkelte barn. Vi hjælper barnet til at falde i søvn ved at holde det i hånden, holde en hånd på kroppen eller give det massage, så det på den måde finder ro/tryghed til at kunne falde i søvn. Vi lader barnet side ved os/på skødet, når barnet selv opsøger det eller vi kan se at barnet har behov for det.

Planlægning, refleksion og evaluering af pædagogisk praksis

I Torpgården arbejder vi med en genkendelig, tydelig og synlig hverdagsstruktur for både børn og voksne. En planlagt pædagogisk praksis skaber værdi for både medarbejdere og børn. Når den overordnede ramme er på plads, er der overskud til nærvær, til at give børnene overblik så de kan tage ejerskab, og til at gribe børnenes egne initiativer.

Vores planlægning foregår på den måde at hver stue har en velovervejede struktur for læringsmiljøerne igennem dagen (stuenes hverdagsbeskrivelser). En struktur som er formålsbestemt ud fra et fokus på hvad børnene skal have ud af miljøerne, det pædagogiske indhold og det pædagogiske personales rolle- og opgavefordeling i den sammenhæng. På den måde skaber vi en planlagt og koordineret praksis af læringsmiljøerne på stuerne, hele dagen igennem. Hverdagsstrukturen evalueres løbende på stuemøder og justeres alt efter børnegruppens sammensætning og behov og personalets løbende læring.

I Torpgården arbejder vi profilbaseret hen over året. Det vil sige, at vi arbejder fokuseret med forskellige pædagogiske tiltag indenfor temaerne sprog og bevægelse. Når det pædagogiske fokus er fastlagt på institutionsniveau, planlægger pædagogerne indholdet af arbejdet overordnet i de to afdelinger, på såkaldte pædagogmøder. Herefter planlægger pædagogerne i samarbejde med sin stue de konkrete tiltag på stuen i ugeskemaerne ud fra dette.

Arbejdet med læreplanstemaerne:

Vi har i Torpgården valgt at sætte det pædagogiske personale 'fri' ift. arbejdet med læreplanstemaerne. Det betyder at det pædagogiske personale selv kan vælge hvad de har lyst til at arbejde med af læreplaner.

Kravet til læreplansarbejdet er at de skal sørge for at deres hverdagsstruktur afspejler de brede pædagogiske læringsmål i læreplanen. Dvs. at vi arbejder integreret i hverdagen med læreplanerne generelt, og at stuerne derudover kan vælge at fokusere på noget bestemt i en periode. Stuerne skal vidensdele og gøre det gennemskueligt hvad der arbejdes med stuevis, og hvad der samarbejdes om på tværs. Der skal være sammenhæng i tiltagene for børnene på tværs af institutionen, samtidig med at man kan gribe børnenes initiativer stue- eller gruppevis. Arbejdet med de 6 læreplanstemaer er beskrevet i et andet afsnit af nærværende læreplan.

Læreplansarbejdet beskrives i en SMTTE-skabelon og afspejles i ugeplanerne. Disse skal gemmes på stuerne mapper digitalt, da de skal indgå i den samlede evaluering af læreplanen hvert andet år.

Redskaber/Skabeloner

- Skabelon til stuerne hverdagsbeskrivelser
- SMTTE-skabelon til planlægning af det profilbaserede arbejde og læreplansarbejdet stuevis
- Skabelon til Ugeskemaer

Skabelonerne ligger i stuemapperne elektronisk.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

For os er dét at skabe en tryk og tillidsfuld relation til alle forældre en vigtig forudsætning for arbejdet med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Relationen er vigtig for barnets følelse af tryk og sammenhæng mellem hjemmet og Torpgården, og for at kunne indgå i en åben dialog, med plads til forskellige perspektiver. Familier er forskellige, og det er forældrene der kender barnet bedst. Det er vores opgave at være nysgerrige på forældrenes præmisser, samtidig med at vi bidrager med vores faglige viden om børn generelt og det enkelte barn specifik. Den vigtigste forudsætning for et godt samarbejde er at forældrene kan se at vi 'ser' deres børn og at barnet er trykt hos os. Når relationen er tryk, så kan vi tale om alt af betydning for barnet.

I Torpgården består forældresamarbejdet af flere elementer. Det består dels af den daglige udveksling af viden når forældre afleverer og henter, eller den daglige kommunikation digitalt på infoba. Det består af individuelle samtaler om barnets læring og trivsel lige fra opstart til barnet skal i SFO – og af fælles arrangementer og samarbejde i forældrekontaktudvalget omkring dagtilbuddets pædagogik og drift.

Forældre partnerskaber

I Torpgårdens Børnehus arbejder vi i det vi kalder 'forældrepartnerskaber'. Et godt partnerskab mellem forældre og pædagogisk personale skaber sammenhæng i børns liv på tværs af hjem og dagtilbud. Konkret betyder det, at vi ser vores rolle og opgave med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, som en del af et større hele sammen med forældrene. Begge parter arbejder ud fra fælles mål hvor alle gør en indsats. Det øger både det pædagogiske personales og forældrenes indsigt i barnets liv, og det skærper opmærksomheden omkring barnets perspektiver.

Individuelle samtaler

Vi afholder forældresamtaler på bestemte tidspunkter i løbet af barnets tid i Torpgården. Der laves dagsorden og skrives referat af alle møder. Store som små. Det er pædagogen der planlægger, forbereder, afholder og dokumenterer samtalerne. Ressourceperson for tidlig indsats er inde over og koordinere den del der handler om det vi kalder netværksmøder. Disse beskrives nedenfor. Referater og handleplaner sendes af primærpædagogen til forældrenes eboks. Pædagogen sparrer og deler viden med resten af stuen samt ledelsen efter behov.

Vuggestuen

Opstarts samtale som gerne afholdes inden opstart eller senest ugen efter. (obligatorisk)

Opfølgende samtale efter behov tilbydes senest 6 mdr. efter opstart. (tilbud)

Samtale omkring det fyldte 2 – 2½ år (obligatorisk)

Brobygnings samtale til børnehaven (obligatorisk)

Børnehaven

Opstarts samtale for udefrakommende børn (obligatorisk)/ eller brobygning med vuggestuen. Opstarts samtalen skal gerne afholdes inden opstart eller senest ugen efter. (obligatorisk)

Opfølgende samtale efter behov tilbydes senest 6 mdr. efter opstart. (tilbud)

Samtale omkring det fyldte 4 – 4½ år. (Obligatorisk)

Samtale i foråret inden opstart til SFO

Netværksmøder

Udover ovenstående indkaldes der løbende til samtaler efter behov og de kan muligvis erstatte de planlagte møder. Samarbejder vi med tværfaglige samarbejdspartnere fra fx sundhedsplejen, PPR eller familiecentret, indkaldes til såkaldte netværksmøder. Netværksmøderne styres ud fra en mødestruktur vi kalder SOS. Det er leder, den forebyggende rådgiver eller resourceperson ift. tidlig indsats, som styrer disse møder. Pædagogen forbereder mødet og drøfter indholdet med leder/og eller resourceperson. Der skal sættes 1,5 time af til et netværksmøde.

Elektronisk arkiv— E doc

Alle børn vil blive oprette i et elektronisk arkiv når de starter i institution. Her skal primær-pædagog journalisere dokumenter omkring det enkelte barn. Det er referater, handleplaner og lign. Dette i forhold til persondataforordningen. Forældre har ikke direkte adgang til dette arkiv, men kan altid få aktindsigt. Det er lederen de opretter barnet i edoc ved opstart, og pædagogerne der journaliserer referater, handleplaner mm.

AULA

Ved barnets start i institutionen anmoder forældrene om adgang til AULA via uni login.

Herinde ligger barnets stamkort oplysninger, og det er også her der meldes ind om sygdom og ferie mm. det er også denne platform personalet kommunikerer med forældrene og ligger billeder ud fra aktiviteter mm.

Der lægges billeder ud fra ugen minimum en gang hver uge. Det er vigtigt at alle forældre kan følge ugens gang, så de kan tale med deres børn om deres hverdag, og så de ved hvad deres børn foretager sig imens de er hos os.

Det også på infoba at ledelsen kommunikerer nyhedsbreve og al anden information ud til forældre. Det er forældrenes eget ansvar at holde sig opdateret på AULA.

Forældremøde

Der afholdes 1 fælles årligt forældremøde i institutionen. Dette ligger inden udgangen af juni. Her præsenteres året der gik og det kommende år for alle forældre af ledelsen. Til forældremødet vil der være valg til forældrekontaktudvalget.

Forældrekontaktudvalget

Forældrekontaktudvalgets opgave er at understøtte dagtilbuddets kvalitet ved at være i dialog om den daglige drift og pædagogiske læreplaner. De skal følge op på tilfredshedsundersøgelser, frokostordninger mv. samt tilrettelægge forskellige arrangementer og rådgive områdebestyrelsen.

Redskaber/Skabeloner til forældresamtaler

- Samtaleskabeloner vuggestue
- Samtaleskabeloner børnehave
- Dagsorden til netværksmøder (referat af netværksmødet skrives ind i dagsordenen og gemmes som referat)

Skabelonerne ligger i stuemapperne.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

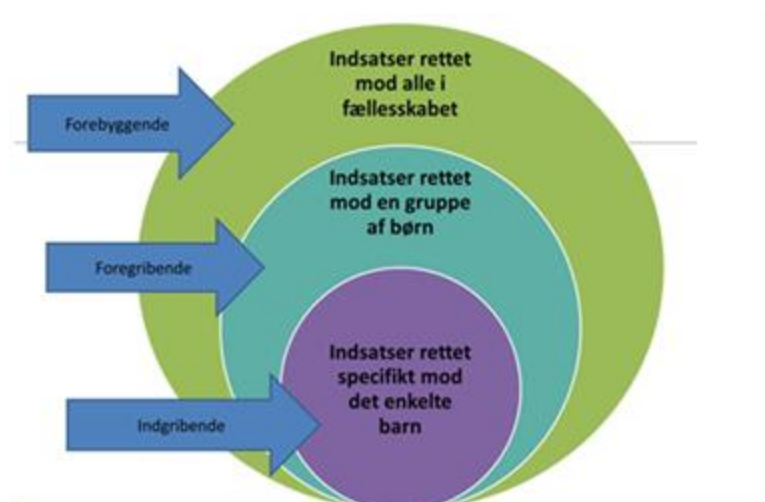
Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Arbejdet med børn i udsatte positioner i Torpgården, tager først og fremmest udgangspunkt i en fælles forståelse af den pædagogiske praksis, kaldet inkluderende læringsmiljøer. At skabe inkluderende læringsmiljøer, betyder at vi tilrettelægger dagen så den tager udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe og på den måde er relevant for alle børn. Ved at kalde det inkluderende læringsmiljøer understreges dels vigtigheden af at etablere fællesskaber i vores dagtilbud, hvor alle børn kan trives og udvikle sig, og dels vigtigheden af, at have et fokus på børnenes læring.

Rammen skaber også en fælles forståelse af hvordan vi arbejder med indsatser omkring børnene. I det inkluderende læringsmiljø skelner vi mellem tre type af indsatser; forebyggende indsatser, foregribende indsatser, indgribende indsatser. I Torpgårdens pædagogiske praksis arbejder vi både med forebyggende og foregribende indsatser. Har vi børn som er en del af indgribende indsatser som fx træningshold, familiebehandling mm. så samarbejder vi tæt med disse aktører for at skabe sammenhæng i indsatsen og på den måde sammenhæng for barnet.

Kilde: Tine Basse Fisker

Den forebyggende indsats, som er rettet mod alle børn, er grundlaget for al pædagogisk praksis. Den har som hensigt at gribe problemerne, før de opstår, i stedet for at udføre 'brandslukning', når et barn eller en børnegruppe først er kommet i udfordringer. Der er således tale om indsatser, som er rettet mod at opbygge udviklende læringsmiljøer.

Den foregribende indsats, som er rettet mod bestemte grupper af børn, har til hensigt i en periode at yde en særlig indsats for gruppen, for at understøtte, at de kan trives, udvikle og lære i fællesskabet. I kraft af den forebyggende indsats anerkender vi, at børn har forskellige forudsætninger, og har brug for forskellig pædagogisk understøttelse for at kunne udfolde deres potentialer, og for at kunne profitere og bidrage til fællesskabet. Det kan fx være arbejdet i relations- motorik eller sproggrupper.

Den indgribende indsats, som er rettet mod enkelt børn, er specialiserede indsatser, som har til hensigt at skabe en særlig understøttelse af det enkelte barn. En understøttelse som er målrettet det enkelte barn, og som skal sikre, at barnet trives, og kan bevare og udvikle en relation til fællesskabet. Vi arbejder som udgangspunkt ud fra det man kan kalde en 'skubbende pædagogik' hvor vi har fokus på at barnet deltager i det som han/hun har brug for at lære, kontra at tage barnet væk og skjærme det fra det som er svært. Det er vores pædagogiske vurdering ud fra barnets tarv hvis vi i sjældne tilfælde gør det.

Uanset type af indsats, så forstår vi de inkluderende læringsmiljøer ud fra tre betingelser; de fysiske betingelser – de pædagogiske betingelser – de organisatoriske betingelser.

De fysiske betingelser er institutionens konkrete miljø, herunder rum, indretning, møblement, lys, lyd og overskuelighed i de fysiske omgivelser. Her arbejder vi med at gøre vores rum overskuelige. Vi indretter mindre legemiljøer som børnene kan lege i, i mindre grupper, og vi justerer dem alt efter hvad børnene interesserer sig for, og hvilken læring vi gerne vil have de får ud af dem. Både i vuggestuen og børnehaven arbejder vi med at visualisere ord og legemiljøer. Det gør det konkret for børnene og hjælper dem til at skabe overblik og forståelse. I børnehaven arbejder vi med piktogramtavler på alle stuer. Her er der billeder af børnene – i storbørnsgruppen er det barnets navne, som børnene selv placerer ud fra billeder af læringsmiljøerne. Det skaber ro og struktur for børnene så de i højere grad selv kan tage stilling til hvad de vil og skal.

De pædagogiske betingelser handler om personalets kompetencer i forhold til at arbejde forebyggende, foregribende eller indgribende, herunder forståelser af børns udvikling og egen pædagogiske praksis ift. at arbejde med børnefællesskaber generelt, samt med børn i risiko for at komme i udfordringer. Vi siger at vi ser barnet i sin kontekst. Vi arbejder ud fra en decentraliseret børneforståelse hvor vi forstår barnets adfærd i relation til de omgivelser vi tilbyder ham/hende. Vi ser på samspillet. På den måde bliver en udfordring ikke noget som barnet har – men noget som kan være til stede i en kortere eller længere periode. Det er os der skal forandre konteksten omkring barnet, og ikke barnet der skal ændre sig til at passe ind i vores rammer.

I efteråret 2020 starter vi i den sammenhæng et projekt hvor vi som samlet personalegruppe skal udvikle en fælles forståelse for arbejdet med børn i udsatte positioner. Her kommer vi til at sætte fokus på børns følelsesmæssige udvikling. Vi kommer til at læne os op af en neuroaffektiv udviklingsforståelse, med fokus på hvordan vi gennem leg, kan understøtte børnenes følelsesmæssige regulering. I den sammenhæng har ledelsen valgt en fælles grundbog som al pædagogisk personale i Torpgården skal læse. Denne grundbog hedder "Adfærdsproblemer i vuggestuen og børnehaven" af Bo Hejlskov. Titlen er misvisende ift. at se børn som havende adfærdsproblemer, men indholdet af bogen er helt på linje med det decentrerede børnesyn, hvor det er vores ansvar, og ikke børnenes, at skabe forandring.

De organisatoriske betingelser udgøres af den måde, hvorpå det pædagogiske arbejde er organiseret i timer, struktur, personalenormeringer og antal børn. Vi er stueopdelt, men arbejder som fælles hus. Vores personalenormering følger Køge Kommunes normering og derudover har vi i 2020-2023 fået ekstra normering i vuggestuen. Dette for at understøtte opgaven med tidlig opsporing og indsats for børn og familier i udsatte positioner.

I Køge Kommune kan man søge om ekstra timer hvis det vurderes behov for en indsats som lægger ud over vores almene ressourcer. Dette foregår to gange årligt – i september og marts måned. Vi samarbejder tæt med både PPR, dagtilbudsafdelingen og familieafdelingen omkring både de forebyggende, de foregribende og de indgribende indsats. Vi er et åbent hus, hvor samarbejde med tværfaglige aktører er hverdag. Dette for at få den bedste- og bredeste sparring på den forebyggende praksis i sammenhæng med de børn som vi kan se, har brug for noget andet end det de tilbydes aktuelt. Disse børn gør os venligst opmærksom på at der er noget i vores miljø som ikke imødekommer deres behov. Og det handler vi på!

Vi bruger i Køge Kommune det pædagogiske vurderingsværktøj kaldet Trasmoskema. Derudover bruger vi det vi kalder mini.trasmo i vuggestuen. Alle børn sprogvurderes som 3-årige og igen efterfølgende efter behov og ved fokuseret- eller særlig indsats. Kommer et barn i fokuseret eller særlig indsats skal der skabes kontakt og samarbejde med forældre og tale/hørekonsulent. TRASMO og sprogvurderinger er kommunalt bestemte og har til formål at skabe et systematisk og bredt syn på barnets udvikling. Hvis der er oplevelser

eller registrering i skemaet i øvrigt, der giver anledning til en ny opmærksomhed, drøftes dette i første omgang på stuemødet og ledelsen inddrages i opmærksomheden. Herefter arbejdes der på stuen med at skabe en forebyggende eller foregribende praksis som understøtter den opmærksomhed som vurderingerne har givet anledning til. Opmærksomheder ift. det enkelte barn drøftes med barnets forældre, så at vi, i partnerskab kan understøtte udviklingen. Jo tidligere vi støtter op om og arbejder helhedsorienteret omkring børnenes udvikling, jo større mulighed giver vi børnene.

Når der har været arbejdet på stuen i samarbejde med forældrene i en periode, så evaluerer vi udviklingen igen og, hvis der ikke er sket forbedringer, så drøftes næste skridt med ledelsen.

Mulighederne er mange. Vi kan kontakte talepædagog, fysioterapeut, psykolog, forebyggende rådgiver eller udviklingspædagog. Hvis vores opmærksomhed er en decideret bekymring, så skal barnet efter møde med forældrene med på 'ressourceteam-møde' for at afklare, hvordan vi bedst kan støtte op om barnet. Vi forbereder os godt til samarbejdet med de tværfaglige aktører. Vi udarbejder en såkaldt 'problembeskrivelse' hvor vi skærper bekymringen. Derudover så dokumenterer vi hvad vi allerede har forsøgt for at få barnet i bedre trivsel eller læring. Dette gennem evt. handleplaner på barnet eller planer for læringsmiljøet.

Vi gør alt omkring barnet i et samarbejde med forældrene. Det er op til stuens personale at følge op og holde tråd i det sager, der er på børnene på deres stue. Dette gøres i samspil med ressourceperson for tidlig opsporing og indsats som har til opgave at støtte personalet i arbejdet med børn i udsatte positioner, herunder at koordinere samarbejdet med de tværfaglige aktører. Ressourcepersonen eller lederen sidder altid med til netværksmøderne. For samarbejde med familieafdelingen omkring underretninger – se 'samarbejdsaftale mellem dagtilbud og familieafdelingen'.

I vores medarbejderstab har vi faglige fyrtårne, sprogpædagoger/vejledere, og to praktikvejledere. Vi har en af hver i både vuggestue og børnehave. De faglige fyrtårnes opgave er at understøtte resten af personalet i udviklingen af inkluderende læringsmiljøer med udgangspunkt i den styrkede læreplane. De kan forestå opgaver såsom observationer, facilitering af refleksioner, afholdelse af faglige oplæg. Det er stuerne selv der 'booker' de faglige fyrtårne når de vil have hjælp. De faglige fyrtårne bistår også ledelsen med at vurdere hvilket fagligt fokus der skal sættes i den systematiske evaluering af læringsmiljøerne i institutionen. Man kan sige at de under deres vejledningsforløb med stuerne også indsamler data til hvad der generelt er behov for at sætte spot på rent pædagogisk i medarbejdergruppen. Sprogpædagogerne/vejlederne har en rolle som både sparringspartner og udfører ift. sprogvurderingerne. Praktikvejlederne er vejledere for pædagog-studerende i huset.

Vi skal i efteråret 2020 i et samspil mellem de forskellige ressourcepersoner samspil mellem både de faglige fyrtårne samt sprogpædagogerne/vejlederne og ledelsen i fællesskab definere og beskrive hvad deres rolle og funktion er.

Yderligere er institutionskulturen, arbejdsmiljøet, videndeling og uddannelse en del af de organisatoriske betingelser. Vi har Mona som AMR og Mia som TR. Vi arbejder med arbejdsmiljøet som punkt i TRIO, hvor vi holder møder en gang om måneden eller efter behov. Leder styrer dette møde og afdelingsleder deltager. Områdelederen kan inviteres med efter behov. Her planlægges og evalueres den løbende drift, pædagogik, trivsel og p-møder.

Kilde: Tine Basse Fisker

Viden om hvad der befordrer det gode læringsmiljø indenfor de tre betingelser, omsættes i det forebyggende pædagogiske arbejde og tilrettelægges med omdrejningspunkt i stueteamet hverdagsstruktur og plan for læringsmiljøet. Når teamets løbende arbejde med udgangspunkt i hverdagsstrukturen og planer for læringsmiljøerne viser sig ikke at være tilstrækkelig til at imødegå mistrivsel, ringe deltagelse i fællesskaber, særligt fastlåste samspils- og adfærdsmønstre, tilkaldes de faglige fyrtårne eller udviklingspædagogen for området. Som skrevet tidligere, udarbejdes der en problembeskrivelse som forberedelse. Sparring med udviklingspædagogen er teamets mulighed for at skabe et professionelt refleksionsrum i forhold til konkrete problemstillinger i deres hverdag, med det formål at skabe nye handlemuligheder så det bliver nemmere at løse den pædagogiske opgave med at understøtte alle børns trivsel, udvikling og læring. Ovenstående skaber ramme for udviklingen af vores praksis i Torpgården. Udover at være et arbejdsgrundlag for medarbejdere og ledelse i Torpgården, danner det rammen for et ligeværdigt samarbejde med forældre, og for det tværfaglige samarbejde med andre faggrupper i Køge Kommune.

Litteratur:

Basse Fisker, Tine (2014). Den sårbare inklusion. Dafolo.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Torpgårdens Børnehus har vi organiseret de ældste børn i én gruppe som mødes 2 gange om ugen – vi kalder den 'storbørnsgruppen'.

I storbørnsgruppen tilrettelægger vi vores læringsmiljø med fokus på følgende færdigheder som børnene får brug for i skolen. Disse færdigheder er ikke specifikke såsom at lære alfabetet, men færdigheder som vi ved skaber gode forudsætninger for at børnene forstår skolekonteksten og de arbejdsformer som praktiseres her.

I det følgende afsnit beskrives færdighederne kort. Vil I læse hvordan vi arbejder i praksis kan linket til 'Den pædagogiske praksis i storbørnsgruppen' læses (link ind her).

Færdigheder:

- At kunne indgå i forpligtende fællesskaber, herunder at se- og lytte til de andre børn. At give plads til andre.
- Modtage og udleve kollektive beskeder.
- Regulering af energi – at kunne gå fra høj energi til lav energi (fx i overgangen fra frikvarter til time)
- Selvstændigt arbejde i kreative aktiviteter
- Samarbejde og leg fx rollelege og gode gamle fællesskabslege såsom ståtrold

Det er gennemgående for vores praksis at vi arbejder med at skabe overblik over dagen og aktiviteterne for børnene. Det gør vi via struktur. Den vigtigste struktur er relationerne. Børnene ved hvem vi er og hvad vi står for. De ved de kan regne med os. Derudover organiserer vi de fysiske rammer og de pædagogiske aktiviteter i form af piktogrammer og mindre læringsmiljøer, som gør det tydeligt for børnene hvad der skal ske, og giver dem større mulighed for selvbestemmelse og ejerskab indenfor en ramme.

Torpgården samarbejder med flere skoler omkring brobygning. Herfølge skole er vores distriktsskole, hvilket betyder at vi har en udvidet samarbejdsaftale (link til brobygningsaftale). Derudover tilbyder vi et enkelt besøg til de andre skoler. Her tager en af de voksne fra stuen sammen med barnet og et par af hans eller hendes venner på besøg på skolen. Det er stuens personale der aftaler med den respektive skole hvornår det skal foregå. Der skal gives tilladelse fra forældrene om at børnene må køre i personalets private bil. Det er for omfattende at komme af sted med den offentlige transport.

Udvidet brobygning

I brobygningen for børnene der rykkede til SFO på Herfølge skole i april 2020, arbejdede vi i samarbejde med PPR omkring øget brobygning. Vores mål var at skabe tæt sammenhæng i praksis mellem børnehaven og SFO/skolen, således at børnene havde kendskab til både de nye voksne samt kunne genkende strukturen i praksis. Aktiviteter som lå ud over den 'almindelige brobygning'

- SFO/skole kom og observerede børnehavens praksis. Både SFO-personale og børnehaveklasseledere.
- Overlevering af beskrivelse af børnehavens rutiner og læringsmiljøer til SFO/skole. Billeder af piktogramtavler mm.

- PPR forestod en tæt facilitering af samarbejdet i form af hvad der virkede for netop denne børnegruppe, og forestod understøttelse af børnehavens praksis over til SFO/skole.
- SFO/skole deltog på afsluttende netværksmøder omkring børn med tæt samarbejde med familien. Handleplaner blev videregivet i samspil med forældrene. Nye aftaler/forventninger mellem forældre, tværfaglige aktører og SFO/skole blev indgået.
- Pædagog deltog i sparringsmøde på skolen, mellem SFO/skole og PPR omkring praksis og børnegruppens adfærd
- Vi ventede med at rykke børn ned i den nye stor-børnsgruppe, så pædagogen kunne deltage de første 14 dage i SFO'en. I de dage gav hun situeret sparring til de nye professionelle omkring børnene.

Denne model for udvidet brobygning skal fortsætte.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi inddrager lokalsamfundet på flere måder i vores arbejde med at skabe interessante læringsmiljøer for børnene.

En vigtig samarbejdspartner er det lokale bibliotek, hvor vi får leveret bøger, samt tager på besøg og får læst højt. En gang om ugen tager vuggestuens store børn på biblioteket.

Børnehaven tager på biblioteket og låner bøger omkring bestemte temaer. Det kan være jul. Her samarbejder vi også med Herfølge Kirke.

Ture i nærområdet anvendes. Børnene får kendskab til trafikregler og tilknytning til nærområdet. Det kan være en tur på cykelbanen eller til nissebjerget, eller bare til de omkringlæggende legepladser, hvor børnene kommer ud i nogle andre omgivelser.

Vi deltager i aktiviteter faciliteret af musikskolen eller Køge bibliotekerne eller museerne generelt. Vi deltager i bag-for-en-sag. Vi går i springcentret hver tirsdag med stor-børnsgruppen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Som beskrevet i afsnittet under 'læringsmiljøer igennem hele dagen', arbejder vi med fokus på de fysiske, pædagogiske og organisatoriske betingelser i læringsmiljøet. Vi har fokus på at skabe positive og trygge læringsmiljøer før alt andet. Måden vi indfanger børnenes perspektiv i dette arbejde, er flere ting,

Vi er nysgerrige på børnenes egen fortælling. Vi følger børnenes spor, lyst og intentioner, og skaber på den måde grundlag for at barnets selv kan være med til at skabe sin egen læring.

Vi bruger ofte den vending, at alle børn skal føle sig set, hørt og forstået.

For de små børn gælder det at det i høj grad er os som pædagogisk personale der fortolker børnenes behov og intentioner. Vi kigger på børnenes kropssprog, og er nysgerrige på de helt små signaler som børnene udtrykker. Vi kender det enkelte barns interesser og ved hvor vi skal understøtte zonen for nærmeste udvikling.

I vuggestuen er det i høj grad at vi hører og forstår hvor det enkelte barn er lige nu. Det gør vi ved at se MED barnet. Vi involverer os og inddrager børnenes perspektiv i aktiviteterne og lader på den måde børnene være medbestemmende i egen hverdag.

Jo ældre børnene bliver, desto bedre kan de give deres egen mening til kende gennem sproget, tegninger mm.

I mellemgrupperne har børnene konkret medbestemmelse på ugeplanen. Deres oplevelser drøftes løbende i fællesskabet i samlingen. I storbørnsgruppen evalueres med håndtegn og afstemninger.

Vi skal være mere systematiske i at få det enkelte barns oplevelse af medbestemmelse i fællesskabet. Pt. er det meget i det store fællesskab at vi evaluerer. Vi skal kigge på at indføre en børnemiljøvurdering, for på den måde at få et større data-grundlag for at integrere det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i vores læringsmiljøer.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I børnehuset Torpgården har vi stort fokus på at alle børn udvikler sig til selvstændige og livsduelige individer, som kan fordybe sig i egne aktiviteter, men også indgå i udviklende relationer med andre børn og voksne. Selvværd handler om, at man føler sig værdifuld som person og stoler på sig selv. Det betyder, at man grundlæggende føler sig god nok som den, man er, uafhængigt af hvad man gør, eller hvordan man præsterer i en konkret situation.

Barnet tilhører den samme stue i deres vuggestuetid, når de kommer i børnehave, tilhører de den samme stue alle 3. Hvor de kommende skole børn mødes 2 gange om uge fra september til april. På alle stuer møder børnene omsorgsfulde voksne. Vores arbejde omkring børnenes personlige udvikling sker i tæt samarbejde med forældrene. Ved opstart hos os forpligtiger forældrene til at indgå i et forældrepartnerskab. Et partnerskab som skal være med til at understøtte barnets trivsel og udvikling i tiden hos os.

Ved det daglige samvær med børnene, vil vi med en anerkendende indfaldsvinkel tilgodese det enkelte barns udvikling. Legen har betydning for børnenes udvikling, og både inde og ude skabes der rammer for leg af forskellig art, som børnene kan fordybe sig i og opnå læring gennem i samspil med andre børn.

I vuggestuen og børnehaven arbejder vi på følgende måder:

- Vi møder barnet der hvor barnet er.
- Tager udgangspunkt i barnets interesse, og udvikler derfra.
- Går foran, ved siden af og træde i baggrunden, alt efter det enkelte barn og/ eller gruppens udviklings niveau/formåen.
- I vores læringsmiljøer har vi blik for både det enkelte barn og den samlede gruppe. Laver små relations grupper som kan udvide nye legerelationer.
- Udfordrer hvert enkelt barn med udgangspunkt i zonen for nærmeste udvikling.
- Skaber tryghed og genkendelighed i hverdagen, så børnene bliver trygge til at turde være aktivt deltagende.
- Møder hvert enkelt barn med anerkendelse, opmuntring og ros. Både i leg (barnets egne spontane handlinger), aktiviteter som fx: samling og andre pædagogiske aktiviteter. Samt i rutine situationer - fx af- og påklædning, spisning mm.
- Holder samlinger som passer for netop den enkelte gruppes sammensætning.
- Opfordre og opmuntre til at alle børn byder ind i de forskellige situationer i dagens løb - fx sangvalg, dække bord, legerelationer mm.
- Hjælper børn med at udtrykke/og handle på respektfulde måder overfor hinanden. Vi hjælper med at løse konflikter og lære at acceptere et nej.
- Skaber mindre grupper i stuen, eller på tværs af hhv. vuggestue og børnehave. For at skabe relationer med andre. Disse grupper kan fx tage udgangspunkt i alder, interesse, udfordringer, talenter mm.
- Spejler, anerkender og sætter ord på de følelser som barnet viser. Uden nødvendigvis at acceptere den handling der følger med, men hjælper barnet til at udvælge en mere hensigtsmæssig handling.
- Sørger for at der er en rød tråd gennem hele dagen, mellem stuerne og i overgangene mellem vuggestue og børnehave samt til skolegruppe.
- Skaber læringsmiljøer hvor det er muligt at lege med roller, konstruktionslege, spil eller praktiske opgaver.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Når man som menneske deltager i et socialt fællesskab, kan man opleve at høre til. Som barn øver man sig blandt andet i at gøre sig erfaringer med at få indflydelse og får stimuleret sin evne til empati. Dette sker i de sociale relationer og fællesskaber. Det fører til den demokratiske og sociale dannelse. Legen har en stor værdi i sig selv og har stor betydning for barnets sociale udvikling og relationer til andre.

Børnene oplever i børnehuset Torpgården en hverdag, hvor de er i forskellige sociale fællesskaber i løbet af dagen. Nogle af børnefællesskaberne er bestemt af de voksne med henblik på, at børnene kan udvikle relationer med jævnaldrende på tværs af stuerne. Andre fællesskaber er selvvalgte, og kan opstå spontant, når der enten er tid til børnenes selvinitierede lege. Vi er opmærksomme på, at alle børn udvikler relationer til andre børn og støtter op disse ved blandt andet at lade børnene lege på tværs af stuerne.

For at udvise empati er det en forudsætning at personalet er forgangsbillede. Vi er som voksne opmærksomme på at vi skal være ægte i kontakten. Vi er derfor bevidste om den gode tone og almen høflighed. Vi siger godmorgen både til børn, forældre og kollegaer. Når et barn indtræder i institutionen, er vi opmærksomme på at sige eks, se Mette der kommer Frida, dejligt at se dig. Ved afhentning siger alle farvel til hinanden og vi ses i morgen.

Social udvikling i vuggestuen og børnehaven arbejder vi med på følgende måder:

Vi er stue opdelt, hvor børnene kan føle sig som en del af gruppens liv og fællesskab og lære af andre børns kompetencer. Vi har fælles morgen åbning, så børnene og de voksne får et kendskab til de andre børn. Til trods for vi er stue opdelt, er vi et fælles hus og har vi alle et kendskab til børnene.

På legepladsen er børnene i fri leg. Her er de herre over egne ideer, kreativitet og fantasi. Ved leg sætter personalet rammen og børnene har indflydelse på indholdet. Fx når der bliver lavet motorikbane i fællesrummet.

I vuggestuen holdes der fællessamling hver fredag i fællesrummet. Her er børne aktive medspillere i udførelsen af sanglegene. Ønsker et barn ikke at deltage, ser vi at med tid bliver de en del af fællesskabet, når blot de for plads til at udvikle sig.

Vi tager hensyn til individuelle behov og motivation til at indgå forskellige relationer og fællesskaber.

I samling har børnene medindflydelse på hvilke sange de har lyst til at synge. Der er lavet en kuffert med konkreter, barnet vælger sang eller tema. Andre viser med hænderne (lille Peter edderkop)

I børnehaven bliver der på stuerne arbejdet med aktivitets tavle formet som piktogrammer. Her kan børnene melde sig legegrupper/aktiviteter både med og uden voksen indflydelse. Legene udvikler sig og tager ny form.

Til frokost hjælper børnene med at lave madvogn. De har funktioner som dagens hjælper, hvor man rydder af bordet, ligger vasketøj sammen og finder kuffert frem til samling. Vi siger ” værsgo, velbekomme og tak for mad”. Når et barn vil have fadet med mad, øver vi at henvende os og spørge pænt. Vi er ligeledes opmærksomme på at benævne hinandens og egne følelser, initiativer og handlinger, både voksne som børn.

I middagsstunden i vuggestuen samles de børn som er vågne på en stue, på denne måde bygges der relationer op til nye børn.

Vi har indrettet legemiljøerne så børnene kan lege hele dagen igennem, så børnene kan lege forskellige legefærdigheder. Bygge, konstruktionsleg, rollelege købmand/køkkenleg osv. I legen øver vi os i turtagning. Vi tager ligeledes barnets hverdags oplevelser ind i legen. Dette gør legen levende, tydelig og genkendelig. Personalet rolle her er at gå foran, ved siden af og til sidst bagved. Vi er opmærksomme på at skabe rum så der er plads til at lege parallellt, da meget social læring sker via denne.

I legen er vi bevidste om at arbejde med barnets fantasi, når en gaffel fx bliver brugt som en kam i frisør leg. På stuerne opdeles børnene i mindre grupper, hvor de voksne er ansvarlige og igangsættende i forhold til legen. I legen benævner vi følelser, aflæser mimik og ansigtsudtryk. Personalet hjælper barnet med at kikke op, ud og afstemme. Vi går med ind i deres lege alt efter behov og hvor børnene er. Vi benævner barnets initiativer og følelser, kan du se han bliver ked af det, du er glad osv

Ved nye aktiviteter går de voksne forrest og viser hvad de skal. Fx ved vores fiske projekt, de voksne starter med at røre, lugte og vise glæde, nysgerrighed og lyst til at udforske, for at skabe lyst og motivation til børnene.

Når et barn på solsortestuen har fødselsdag, er det med til at bestemme menuen den givende dag. På den måde er barnet med til at forme sin særlige dag.

Hos solsortene evaluerer vi konkrete aktiviteter, lege og oplevelser med børnene. Dette via afstemning og hånd tegn. På den måde er børnene medbestemmende indenfor en styret ramme.

Gennem dagen er personalet opmærksomme på, at gå med barnets og eller børnenes initiativer.

I forældre partnerskabet samarbejder vi omkring opbygning af barnets kammerat og venskabsrelationer.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Temaet sprog er noget som vi arbejder med, vi er ved at indhente ny fælles fagligt fundament til vores videre arbejde.

Sproget spiller en stor rolle for børns trivsel, fordi mennesker bruger sproget til at udtrykke behov og til at dele oplevelser og tanker, dvs. at sproget fungerer som en adgangsbillet ikke bare til sociale fællesskaber men også til personlig udvikling. Det er altså gennem sproget børn giver udtryk for sine tanker, følelser, meninger og behov.

Det er væsentligt, at barnet får følelsen af at være betydningsfuld i kommunikationen, så lysten og glæden ved at kommunikere udbygges.

Det lille barns sproglige udvikling er afhængig af den voksnes vilje og evne til at indgå i det kommunikative samspil.

Når vi er nærværende og imødekommende overfor det enkelte barns behov og optræder som en sproglig rollemodel der inddrager barnet aktivt i samtaler, vil det være muligt at understøtte børns kompetencer. At være anerkende og respektere at børn er forskellige og at have fokus på at alle børn bliver inddraget aktivt i læringsmiljøet.

Når vi igangsætter aktiviteter, har vi fokus på at de understøtter barnet i at være aktivt deltagende og gøre sig egne erfaringer i at bruge sine sproglige kompetencer. Barnet skal øve sig i at lytte og bruge egen

stemme. Dette sker i hverdagens leg og dialoger, samt i tilrettelagte aktiviteter oplæsning, sang og sanglege, rim og remser. Et vigtigt element er desuden at barnet øver sig i at sætte ord på egne tanker og oplevelser, så barnets eget perspektiv kommer i spil.

Forældrene bliver involveret i barnets sproglige læring gennem daglig dialog, forældresamtaler, nyhedsbreve, hverdags opslag og konkrete opgaver. I samarbejdet giver vi råd og vejledning til forældre i hvordan der kan arbejdes med sprog i hjemmet. Vi har også et forældre bibliotek, hvor forældre kan låne en bog med hjem.

For børn i udsatte positioner iværksættes særlige tiltag i samarbejde med forældre og evt. tale/hørekonsulent.

Øjenkontakt og en tæt relation er grundlaget for at give det lille barn et godt sprog. Selvom barnet endnu ikke selv kan tale, er det vigtigt, at du taler til det og afventer en reaktion fra barn. Du støtter barnet ved at tolke dets signaler og sætte ord på, indtil barnet selv kan tale.

Det at se på hinanden er vigtigt for kommunikationen – vi aflæser hinandens følelser gennem øjnene, man kan sige at øjnene afspejler, hvordan du har det og hvordan den anden har det. I vores læringsmiljø vil vi arbejde med små gruppe, så vi sikre os en tryk og nær kontakt med børnene.

Sprog i vuggestuen og børnehaven arbejder vi på følgende måder:

Fokus ord som går igen - herunder former-/farver-/tal hverdags begreber - følelser/venner – udeliv – krop - forholdsord.

Arbejder i små grupper 1-2 gange om ugen.

Rim og remser og sang.

I vores rutiner sikre vi os at sproget er i fokus og at vi er sproglige rollemodeller, fx i garderobe/bleskift, leg – frokost.

Vi:

- Bruger åbne spørgsmål
- Fortolker og udvider hvad barnet siger
- Lytter til barnet og følg op
- Hjælp barnet med at sætte ord på
- Leger med sproget når det er muligt
- Forklare ord barnet ikke kender i forvejen
- Relatere til noget barnet kender
- Støtter op omkring de sprogfattige i legefælleskaber

I vores samlinger sikre vi os at børnene har mulighed for kunne dele sin kommunikation, i forhold til barnets udviklingstrin.

Vi indretter vores læringsmiljø så der er fokus på tal og bogstaver i den daglige praksis. Billeder bliver understøttet med ord.

Vi vil som voksne i det daglige være bevidste omkring, hvordan vi bruger sproget, eksempelvis brug af benævnelser og begreber, i vores sproglige interaktioner med børnene gennem hele dagen og i det daglige rutinesituationer.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børn lærer igennem kroppen. Når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden samt følelsesmæssige og sociale processer ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen. Kroppen hjælper til at huske det ”ikke-sprogliggjorte”.

De tre motoriske grundsanser (den taktile sans, den vestibulære sans/labyrintsansen og muskel-led-sansen) i samarbejde med de fire øvrige sanser (lugte-, syns-, smags- og høresansen) har afgørende betydning for barnets motoriske udvikling (såvel grov- som finmotorisk). De er grundlaget for al bevægelse, indlæring og udvikling. Når børn leger, kommunikerer de gennem legen, og deres krop involveres i næsten alt hvad de foretager sig. Bevægelse bliver nøglen til barnets udvikling både motorisk og mentalt, samt en god måde at være sammen på socialt. Hvis barnets krop begrænser barnet, fordi det ikke kan nok, vil barnet hurtigt blive ekskluderet fra fællesskabet eller trække sig og blive passiv.

Læringsmiljøet for børnene foregår over hele dagen og skal give alle børn erfaring med kroppen, sanser og bevægelse samt mulighed for at deltage i fællesskaber, aktiviteter og leg. Det pædagogiske personale tilrettelægger et læringsmiljø, der motiverer børn til at bevæge sig, ved selv at gå i front ved og vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Forældrene inddrages via dialog og som samarbejdspartnere. Vi deler vores pædagogiske overvejelser med hensyn til at give børnene gode betingelser for kropslig udfoldelse. Det kan f.eks. være ved at dele

pædagogiske overvejelser om værdien af risikoorienteret leg, og det at udfordre og følge børnenes bevægelsesmæssige interesse.

Krop og bevægelse i vuggestuen og børnehaven arbejder vi på følgende måder:

Vi bruger vores fællesrum til at udforske kroppen på forskellige måder ved at bygge baner op. Baner som understøtter og udfordre børnene ud fra deres udvikling. Samt at vi viser vej til den nærmeste zone for udvikling.

Vi tager udgangspunkt i de 18 grundbevægelser.

Går ture i nærmiljø – på forskellige terræn, her øver vi også udholdenhed.

Vi arbejder med selvhjulpethed, børnene får lov til at øve sig i at tage tøj af og på selv. Understøtter fin/grovmotorikken ved at børnene fx hælder op i deres glas og øser mad op på tallerken, så snart de kan. De er med til at hente madvogne, dække bord og rydde op.

Via sanglege bliver børnene bevidste om at kunne genkende de forskellige dele af kroppen. I vores spejle er der mulighed for at lære "sig selv" at kende. Inddrager musik som er kendt af børnene og understøtter glæden i at bevæges os til lege/dans. Til dette bruges af og til IPAD.

Når vi synger/ fortæller bruger vi gestik, mimik og mange udtryk. I vores fællessamling Bumletoget/samling inddrager vi kroppen når vi synger.

Inddrager forældrene i vores arbejde – via ugeskemaer.

I vores daglige rutiner sikre vi os at børnene deltager ud fra deres udviklingstrin. Dette kunne fx være borddækning – balancere med kopper og tallerkener - mærke sin egen styrke.

Vi bruger legepladsen i det daglige, her er der bl.a. plads til at øve: balance, muskelled sansen. Vi leger bold, kamp og bryde lege – fx tovtrækning.

Vi øver high og low arousal – ro og fordybelse.

Vi understøtter børns nysgerrighed og spontanitet til nye kropslige initiativer, som fx dans, hoppe ned fra stole – løbe -kryber og kravler osv. Vi anvisninger og øver i at koncentrerer sig og holde opmærksomheden i aktiviteten. Dette kan bl.a. ses i vores læringsmiljø ved at der er redskaber og pude rum i børnehaven til rådighed. I vuggestuen kan små møbler fx blive inddraget i børnenes motoriske udfoldelses i deres spontane lege.

Vi tager på cykelbane med storbørnsgruppen.

Vi er i spring center med storgruppen 1 gang om ugen, her øves der også ud fra de 18 grundbevægelser.

I vores læringsmiljø er vi bevidste om at der skal være mulighed og adgang til forskellige måder at lære om kroppen. Vi introducerer bl.a. børnene for forskellige tegninger der omhandler kroppen og dens opbygning, følelser og ansigtsudtryk. Vi har også et skelet som vi inddrager når vi har fokus på kroppen.

Bøger og højtlesning er et gennemgående tilbud som børnene kan vælge i løbet af dagen, så gentagelse og udforskning gennem børnenes interesse bliver imødekommet.

Via kreative aktiviteter og leg øver vi fin og grovmotorikken. Vi leger fx med puslespil, perler, tegner, klipper.

Sanser i vuggestuen og børnehaven arbejder vi på følgende måder:

Vi udforske de 3 primær sanser – labyrintsansen(balancesansen), taktilsansen(følesansen) og kinæstesisansen(muskel- og led sansen) i vores daglige aktiviteter i med børnene – herunder også i vores rutiner.

Balancesansen udfordrer vi når vi triller ruller, gynger og snurre rundt. Dette gør vi bl.a. når vi er i fællesrummet og når vi er på legepladsen.

Vi laver baner hvor vi øver balance. Vi laver aktiviteter hvor vi snurre rundt får benene op og hovedet ned ad. Svinger i hængekøje eller gynger.

Følesansen udfordrer vi bl.a. igennem sansekasser på gulvet og som følekasser. Koldt, varmt, vådt og tørt.

På legepladsen leger vi med sand – blade – mudder.

Vi er ude i alt slagsvejr, så vi kan mærke sol/kulde- vind og regn.

Når vi spiser er vi opmærksomme på at tale om maden ud fra at vi sanser både ved at se, smage og lugte maden. Vores køkkendame laver madplan, så vi og forældrene har mulighed for at tale om maden de får.

Vi sanser igennem aktiviteter som : kartoffelmel, modellervoks, maling.

På legepladsen sanser vi på mange måder fx ved at tage skoene af, og mærke det kolde sand, den hårde jord og hoppe i vandpytter.

Via af vores kost taler vi om hvad der er sund og godt for kroppen, og vi sanser forskellige fødevarer med hænder, næse og mund.

For begge børnegrupper gælder det, at nogle børn skal have lov til at se aktiviteten an før de føler sig helt trygge – derfor er gentagelse et bærende element, også når vi arbejder med krop, sanser og bevægelse.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som voksne kan vi ikke vide alt, men vi skal være nysgerrige sammen med børnene og være med til at give børnene en viden. Vores tilgang gør, at vi skal tænke helt nyt og ikke nødvendigvis svare på børnenes spørgsmål. Den nye viden får vi igennem vores forskende tilgang sammen med børnene.

I naturen kan barnet erfare de skiftende årstider, livet i det små og det store og på nærmeste hold følge processerne i alt levende. Vi tænker børnene ind som ”forskere” sammen med os voksne. Deres spørgsmål er med til at danne udgangspunkt for mange af vores pædagogiske aktiviteter, hvor vi sammen undersøger verden omkring os. Som voksne skal vi ikke vide alt, men vi skal være nysgerrige sammen med børnene.

I vores læringsmiljø sikre vi os at børnene har mulighed for at udvikle deres nysgerrighed og at de bliver understøttet i deres lyst til at undersøge naturen. Dette gør vi bl.a. ved at have forstørrelsesglas, fiskenet, taler om de 4 årstider. Vores læringsmiljø på legepladsen er indrettet så der mulighed for at lege i forskel børnefællesskaber med fokus på motorisk bevægelse. Vi har gynger, rutsjebane, bakker, balance bane og sandkasser. Derudover har vi et grønt område hvor der er rig mulighed for at på opdagelse i.

Natur i vuggestuen og børnehaven arbejder vi på følgende måder:

Lære børnene om naturen fx viser dem blade og hvordan man kan lege med dem/bruge vores sanser.

Bruger naturens materialer til at lave kreative ting.

Går på legepladsen i alt slags vejr.

Inddrager naturen i det sproglige via oplæsning og fagte sange/sange – herunder også dyr. I vores fredags samling (Bumletoget)/ daglige samlinger vil vi medinddrage temaet.

Vi inddrager dyr i vores lege og lære børnene at respektere naturen og dyr.

Årlig blomster dag, hvor vi inviterer bedste forældre til at plante blomster, som børnene skal være med til at passe henover sommeren.

Vi samarbejder med køkkenet om at bl.a. se på fisk.

Tager på ture i nærmiljøet.

I børnehaven arbejder vi også med:

Bål dage, hvor vi også laver mad.

Samle skrald udenfor børnehaven – passe på naturen.

Tager på ture i nærmiljøet.

Udeliv i vuggestuen og børnehaven arbejder vi på følgende måder:

I juli har vi tema omkring vand, hvor vi arbejder med vand på forskellige måder fx koldt/varmt - isterning i sol/skygge – male med vand – komme vand i sand og se hvad det gøre ved sandet osv.

I vores tema fra jord til bord sår vi fx karse og ser det vokse (i bh ser vi hvad sker der når det ikke får vand/lys).

I historie fortælling er vi bevidste om begreberne over/under/lille/stor osv. Dette kunne fx være de 3 små bukkebruse.

Vi eksperimenterer med fx mængde og fylde når vi hælder op i kop – så det ikke løber over.

I vores daglige rutiner som borddækning øver vi begreber og talforståelse, vi tæller kopper/tallerkener. Vi tæller før vi synger, vi tæller hvor mange der er på stuen osv.

Vi leger med sæbebobler, her oplever børnene hvad der sker når vi puster forsigtigt kontra hårdt. Hvad sker der når vi prikker til boblen?

Vi arbejder med form og farver fx i tema omkring mad.

Vi arbejder med vejr fænomener ved fx at snakke om hvad solen gør – hvordan føles regn/sne.

Eksperimentere med forskellige konsistens – blødt/hårdt/vådt/tørt fx kartoffelmel og modellervoks.

Udeliv i vuggestuen og børnehaven arbejder vi på følgende måder:

Vi bruger legepladsen som den trygge ramme for at opleve naturen. Herunder bruger vi det grønne område uden for legepladsen til fx boldspil. Legepladsen bruger vi til fysiske udfoldelser både de vilde og rolige lege, fin motorik og grov motorik, bold spil, rollelege, vi bruger sanserne.

Vi er aktiv lyttende og nysgerrige når vi er på legepladsen og på tur i nærmiljøet. Vi snakker om fx insekterne, føler på mudder og andre ting vi møder i naturen- græs, blade osv, hopper i vandpytter, høre naturens lyde, mærke naturen efter vejret (koldt/varmt), triller på bakken. Bruge naturen til at udforske motorikken. Klatre i træer – gynges – boldspil – balance – bruge sanserne (mærke naturen på kroppen)

Vi tager denne nysgerrighed ind i vores aktiviteter på stuen hvor vil bruge naturens materialer i vores kreative aktiviteter, gå i dybden med børnenes nysgerrighed. Fx finde bøger på biblioteket, se på IPAD.

Vi tager på ture ud af huset gerne i mindre grupper- for at kunne fordybe sig sammen med børnene.

Der er stor sammenhæng mellem de andre temaer i læreplanen, da vi kommer ind om: motorik – sprog – social udvikling – æstetik og alsidig personlighed.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. Det pædagogiske personale skal derfor skabe et læringsmiljø, der formidler glæde ved æstetiske oplevelser og skabende praksis. Det at udtrykke sig på forskellige måder, er en stor del af hverdagen i Torpgårdens børnehus, og børnenes leg indeholder en mangfoldighed af kulturelle udtryk. Børnene tegner, ”læser” i bøger, synger, danser, klæder sig ud, dramatiserer med mere.

De voksnes opgave er at understøtte disse udtryksformer både ved at stille materialer og muligheder til rådighed for børnene, og ved at fange deres interesseområde og bygge videre på dem, samt ved at gå foran, inspirere ved at vise børnene nye muligheder og måder at udtrykke sig på. Vi er på den måde gode rollemodeller, der aktivt deltager i dans, musik, leg, værksteds kreativitet mm

- Vi fejrer de traditionelle højtider, såsom jul, påske, fastelavn osv., og laver diverse aktiviteter i denne forbindelse.
- Vi holder temauger, f.eks. kroppen, mad, vand og inddrager forskellige materialer/sange/danse osv. i temaerne.
- Vi taler om årets gang, om årstider, vejret mm.

- Vi fejrer børnenes fødselsdage.
- Vi holder samling hver dag med forskellige temaer, vi synger og laver fagter. Vi leger sanglege, hvor børnene deltager i fællesskabet efter deres formåen.
- Vi taler om forskelligheder og om andre kulturer når det falder naturligt. Vi er nysgerrige, når børnene kommer fra andre kulturer end vores egen. Vi er også nysgerrige på forskellige familieformer og bringer det ind i f.eks. samlinger
- Vi deltager på det lokale bibliotek, når de har arrangementer herunder højtlesning.
- Vi går til julegudstjeneste i den lokale kirke
- Vi hænger børnenes kreative produkter op rundt omkring i huset.

Eksempler på aktiviteter:

- Vi ser teater i huset eller i ude.
- Fælles samling.
- Vi laver bål, nogle gange med madlavning.
- At børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.
- Vi klipper, klistrer, tegner og maler. Vi er kreative med flere forskellige materialer, det kan være materialer fra naturen eller materialer som kan spises.

Børnene er medbestemmende i aktiviteterne i forhold til at være med til at vælge sange, historier og materialer som skal bruge til de kreative aktiviteter. Børnene har mulighed for at gå fra og til de kreative ting i løbet af dagen. Vi holder fokus på børnenes egne initiativer og følger og giver plads til fantasien. Vi giver børnene mulighed for at eksperimentere i spontant opståede aktiviteter, samt i pædagogisk planlagte aktiviteter. I perioder fylder de kreative aktiviteter mere end andre. Fx er der perioder i storbørnsgruppen hvor perleplader er i meget stor fokus. I vuggestuen er det ofte modellervoks og kartoffelmel som ofte er i fokus i perioder. I disse perioder understøtter vi børnenes fokus og følger deres spor i vores planlægning.

Vi støtter børn med særlige behov til at deltage i det kulturelle fællesskab med deres individuelle udgangspunkt, så barnet har mulighed for at trække sig og være med på egne præmisser.

Evalueringens kultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringens kultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringens praksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringens kultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

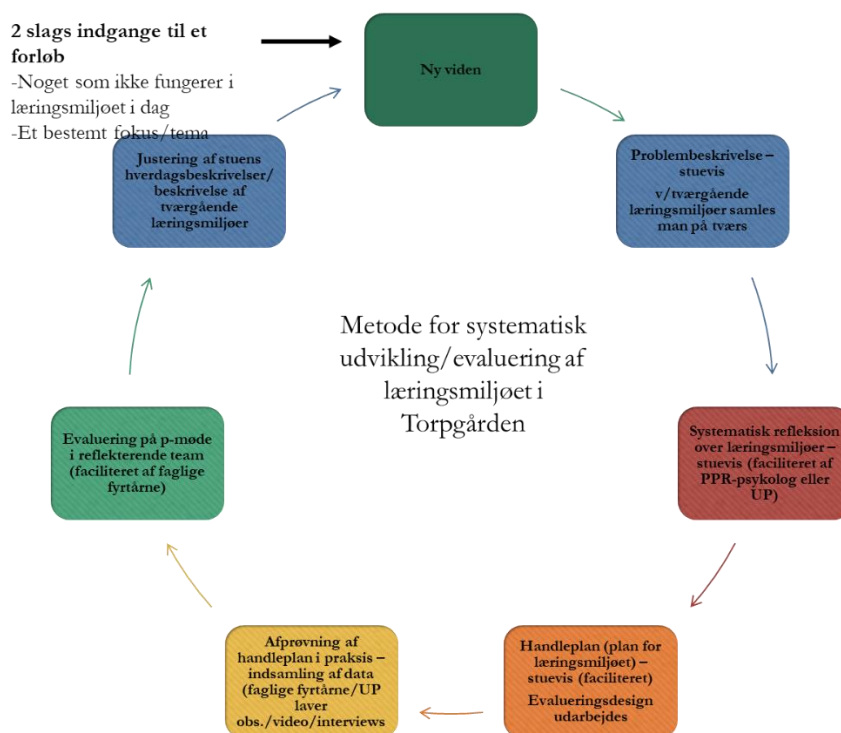
Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringens kultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Som en del af den styrkede læreplan skal vi, med udgangspunkt i vores læreplan og med særligt fokus på vores profil, til at arbejde systematisk med udvikling af læringsmiljøerne igennem dagen.

Det gør vi ved at vi sætter et fælles fokus på det miljø vi ønsker at evaluere og udvikle hen over en periode. Vi sætter en fokus for udvikling af læringsmiljøerne ud fra et bestemt tema. I efteråret 2020/2021 skal vi fx

arbejde med fokus på temaet 'børns følelsesmæssige udvikling'. Vi kan også tage udgangspunkt i evaluering af et enkelt læringsmiljø ift. læreplanstemaerne. Dette vil variere alt efter hvad vi vælger at sætte fokus på, hvornår.

Når der arbejdes med udvikling af læringsmiljøerne ud fra et bestemt fokus, vil stuerne kunne trække på både viden og sparring. Proceduren for denne proces kan formidles som følger;

Alle stuer arbejder i den periode konkret med udvikling af læringsmiljøerne ud fra en specifik udfordring eller ud fra et fælles tema. Opgaven er at undersøge egen praksis i miljøet ved at lave en problembeskrivelse, en pædagogisk kortlægning af læringsmiljøet, en handleplan som afprøves i praksis, og en fælles evaluering på p-møder i reflekterende team. Psykolog fra PPR Nicoline, bistår stuerne i den systematiske refleksion over læringsmiljøet samt handleplan, ift. temaet "børns følelsesmæssige udvikling". De faglige fyrtårne og UP bistår stuerne i øvrigt. Det kan være at lave observationer, video eller facilitere refleksion på forskellige tidspunkter i forløbet. Læringen fra dette overføres til stuerne hverdagsstruktur. På den måde bliver stuerne læringsmiljøer løbende undersøgt, udviklet og justeret med udgangspunkt i børnegrupperne. Stuerne står selv for at beskrive/justere i stuens beskrivelse af hverdagsstrukturen efterfølgende.

Ledelsen laver et fagligt oplæg som beskriver både opgaven med temaet i sammenhæng med læringsmiljøerne. Hvilke(t) læringsmiljø(er) der skal udvikles drøftes i fællesskab på p-møder men kan også fastsættes af ledelsen hvis denne vurderer det nødvendigt. Stuerne planlægger og reflekterer over deres læringsmiljøer på stuemøder og videndeler på tværs af stuerne på p-møder. Vores refleksion over egen praksis er afgørende for såvel udvikling af læringsmiljøerne, som for udvikling af vores egne kompetencer. Vi arbejder i professionelle læringsfællesskaber ud fra fælles mål, forståelser, systematiske refleksioner og videndeling.

Redskaber/Skabeloner

- Skabelon til Problembeskrivelse barn eller læringsmiljø

- Redskab til pædagogisk kortlægning
- Skabelon til Plan for læringsmiljøet (handleplan)
- Skabelon til evalueringsdesign
- EVA's evalueringsmodel til brug for evaluering på p-møderne

Skabelonerne ligger i stuemapperne.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Stuerne skal gemme alle de udfyldte planer for læringsmiljøet samt evalueringsdesigns, i deres stuemapper. De udfyldte skabeloner skal bruges som data til evaluering af læreplanen hvert andet år.

Der udarbejdes et evalueringsdesign for evalueringen, som indeholder elementer såsom barnets perspektiv, forældrenes perspektiv, stuerne konkrete arbejde med planer for læringsmiljøet, samt dokumentation for den løbende læring og refleksion i professionelle læringsfællesskaber.

Redskaber/skabeloner

- Skabelon til evalueringsdesign

Skabelonen ligger i stuemapperne.

Litteraturliste for medarbejdere i Torpgårdens børnehus anno 2020 (skriv på løbende)

Basse Fisker, Tine (2014). Den sårbare inklusion. Dafolo.

Hart, Susan (2020). De følsomme relationer. Hans Reitzels forlag.

Hejlskov, Bo (2017). Adfærdsproblemer i vuggestuen og børnehaven. Dansk psykologisk forlag.
(Fælles grundbog som alle medarbejdere skal læse og have sit eget personlige eksemplar af. der indkøbes efter behov for Torpgårdens konto hos SAXO)

Killen, Kari (2014). Forebyggende arbejde i daginstitutionen. Hans Reitzels forlag.

Munch, Crisstina (2020). Børns perspektiver i vuggestuen. Dafolo.

Tordrup Yde, Rikke (2019) .Udviklende øjeblikke. Akademisk forlag.

Østergaard Hagelquist, Hanne & Rasmussen, Heino (2017). Mentalisering i familien. Hans Reitzels forlag.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

[Pædagogisk læreplan](#)

© 2019

Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET